

Čečulnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA OKRAJA

Zadruga naj organizirajo še racionalnejšo kmetijsko proizvodnjo

Predsednik OO SZDL tov. Franc Simonič med govorom. Od njega proti desni predsednik občinskega odbora SZDL v Zalcu tov. Ivan Kovač, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine tov. Franc Leskošek-Luka in edini živeči udeležene tabora pred 90. leti tov. Franc Antloga iz Gotovelj.

Izvelek iz govora zveznega ljudskega poslanca in predsednika OO SZDL v Celju FRANCA SIMONICA ob priliki proslave 90. obletnice tabora v Zalcu.

Ce je Savinjska dolina znana po tem, da je bogatejša kot nekateri drugi predeli celjskega okraja in naše domovine sploh, potem ji takega obelježja ne dajejo samo prirodni pogoji, saj je zemlja zlasti v osrčju doline povprečno dobra. Vzroki za obstoječe gospodarsko stanje so torej še druge — v smotnejšem, naprednejšem delu. Ze pred desetletji so sicer prebivalci teh krajev v kruti borbi za obstoj in napredek spoznali, da brez uporabe znanosti ni napredka, da rezultat njihovega prizadevanja ni odvisen samo od pridonosti njihovih rok, temveč v večji meri od spoznanja njihovega razuma. V obdobju nove Jugoslavije pa je kljub materialnim težavam tak način dela dobil poprej nesluten razmah in trdnost v združevanju proizvajalnih sil ter smotrnem izkoriščanju družbenih sredstev.

Vsakdanji problemi nam čisto zastirajo in onemogočajo objektivno oceno doseženih uspehov. Ni potrebno posegati po primerih naglega napredka in socialističnega razvoja izven tega območja, niti ni treba naštevati rezultatov industrijske izgradnje n. pr. v Sošanju, Velenju itd.; dovolj je že, če primerjamo današnje stanje z onim za deset let nazaj v proizvodnji hmelja, sušilnicah, žičnicah, mehanizaciji, uporabi naj sodobnejših agrotehničnih ukrepov, v hektarskih donosih posameznih kultur, v živinoreji, obseg melioracij in regulacij, pa z veseljem ugotovljamo, da smo kljub objektivnim težavam prišli že daleč.

Vse to je raslo iz organizirane sile tukajšnjega prebivalstva, ki zavestno sledi sodobnim socialističnim načelom naše gospodarske politike ter skrbno in smotno uporablja družbeno pomoč. Po vsem tem občutnem napredku Savinjske in Saleške doline v gospodarstvu, kulturnoprosvetnem in političnem življenju prebivalci teh krajev najbolj občutijo nemoralnost nekaterih lažnivih in primitivnih demagogov, ki tu in tam še skušajo speljati posameznike s poti napredka in sigurne prihodnosti na pot gospodarske in politične špekulacije, na pot nemorale, proč od kremenitega, naprednega značaja, ki že stoletja krasi ta rod delovnih ljudi.

Doseženi razvoj kmetijske proizvodnje na tem področju, pred-

vsem pa nujnost hitrejšega napredka zahteva nove odločilne ukrepe. Uspoštevanje mehanizacije, sušilnice, melioracije, strokovne kadre itd. na tem področju in vsesplošni industrijski napredek v Jugoslaviji, še zdaleč nismo izkoristili vseh možnosti. Materialne in objektivne možnosti za uspešnejšo in smotnejšo kmetijsko proizvodnjo, zlasti v sodelovanju med zadrugo in združniki, so vsekakor še marsikje in v veliki meri neizkoriščene. Mnogi primeri v zadnjih letih dokazujejo, da se s sredstvi, ki jih imamo že na razpolago, da doseči mnogo več pridelkov na istih površinah in celo z manjšimi proizvodnimi stroški. To pa med drugim terja združevanje parcel v večje komplekse. V važnejših hmeljarskih področjih ob dosedanjem načinu obdelave že primanjkuje delovne sile. Primanjkljaj delovne sile pa lahko nadoknadi le močna kmetijska zadruga s potrebno mehanizacijo in večjo ter sodobnejšo tehnično opremljenostjo, s katero bo sodelovala v proizvodnji.

Ob vse večjem vlaganju družbenih sredstev v proizvodnjo se zmanjšuje riziko pri zadržanju, ki vlaga v proizvodnjo predvsem svojo zemljo in delo, a njegovi dohodki in dohodki skupnosti za dobro opravljeno delo se povečujejo. V kolikor bo zadruga sodobnejše tehnično opremljena in v kolikor bo neposredno sodelovala v proizvodnji, bo marsikje odpadla potreba po konjih. Tako bodo večje možnosti za intenzivno živinorejo, kar pa lahko bistveno poveča dohodke in blagostanje na vasi.

Zaradi zadostne mehanizacije v pogledu zaščitne službe so naše zadruga že sposobne, da v celoti smotno in kvalitetno, s tem pa uspešno v lastni organizaciji prevzamejo službo zaščite rastlin. Nalog v kmetijstvu je mnogo. Zato bodo novi združni organi, ki jih bomo volili to jesen, imeli ogromno težkega in odgovornega dela, da bodo še izboljšali delo kmetijskih zadrug in da bodo le-te čim racionalnejše organizirale kmetijsko proizvodnjo.

Nato je tovariš Simonič govoril še o problemih industrije v Savinjski dolini ter o pomanjkljivosti v gospodarskih organizacijah, ter poudaril, da so za tak-

(Nadaljevanje na 3. str.)

SEJA OKRAJNEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV OLO CELJE

Ukrepi za izboljšanje preskrbe

SADJA IN PRIDELKOV ZA OZIMNICO BO DOVOLJ PO ZMERNIH CENAH. — PRESKRBA Z MESOM SE BO ZBOLJŠALA. — OBČINE IN ZADRUGE NAJ PRIPRAVIJO VSE POTREBNO ZA NEMOTEN ODKUP. — PREPREDITI KLANJE MLADIH TELET IN PRIPRAVITI PITALIŠČA ZA ŽIVINO. — PREDLOG LJUDSKI SKUPŠČINI OBČIN.

V sredo je bila pod vodstvom predsednika okrajnega tov. Rika Jermanskupna seja obeh zborov OLO Celje, na kateri sta bili kot osrednji točki dnevnega reda razprava o blagovnem prometu s kmetijskimi pridelki ter razprava o nekaterih spremembah upravne razdelitve celjskega okraja.

Predsednik okrajnega Sveta za blagovni promet tov. Mišo Bobovnik je seznanil odbornike s stanjem blagovnega prometa s kmetijskimi pridelki. Proizvodnja hmelja je letos količinsko enaka lanskemu (2.300 ton), vendar je pridelok zaradi neugodnih vremenskih prilik letos nekaj slabši kot lani. Ostali kmetijski pridelki letos izredno dobro kažejo. Krompirja bo dovolj za kritje vseh potreb v okraju, prav tako zelenjave in ostalih pridelkov za ozimnico. Cene tem pridelkom bodo nekaj nižje kot lani, razen pri česnu in čebuli, ki je v Sloveniji letos slabo obrodila.

Predvsem bo dovolj sadja, ki že petdeset let ni tako dobro obrodilo kot letos. Povprečen donos na drevo je okrog 80 kg. V nekaterih predelih okraja kot n. pr. v šmarnski občini, kjer je sadje izredno dobro obrodilo, so ugotovili celo 150 do 300 kg donosa pri nekaterih drevesih. Najslabše pa je letos sadje obrodilo v konjiški in vranski občini.

Po dosedanjih ocenitvah predvidevajo, da bo znašal letos pridelok sadja v celjskem okraju 43.772 ton. Od tega bodo uporabili kmetovalci za svojo potrebo okoli 5000 ton, 27.572 ton bodo predelali v jabolčnik, 11.200 ton (1120

vagonov) pa bo znašal tržni presežek jabolk. To je velika količina, ki je ne bo mogel konzumirati domači trg v okraju. Zato pa bo precej sadja šlo v

ostale republike, kjer sadja primanjkuje. Za polovico tržnega presežka so že sklenjene pogodbe z različnimi podjetji v Srbiji, na Hrvaškem, Vojvodini in Dalmaciji. Torej ni bojazni, da bi sadje ne šlo v promet. Seveda pa bo pri odkupu imelo prioriteto le kvalitetnejše sadje, za katero bodo kmetovalci sprejeli tudi višjo ceno. Sadje bodo zadruga odkupovale po vrsti in kvaliteti v treh kategorijah. Za najboljše sadje je pred-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Združitev nekaterih ekonomij in gospodarstev v okraju

Nekatere zadruga v okraju imajo ekonomije, med katerimi so nekatere dobre, druge pa spet ne. Vendar glavni motiv za združitev nekaterih izmed njih ni v tem, da se reši vprašanje rentabilnosti, čeprav je tudi to zelo važen vzrok. Gre namreč za to, da so te ekonomije v okviru zadrug prikrajšane za pridobitve družbenega upravljanja, ki jih imajo kmetijska gospodarstva. In ker delavci na teh ekonomijah niso kmetje — zasebniki in ker je zemlja, ki jo obdelujejo, družbena last, je prav, če ti ljudje dobijo upravljanje, kakršnega imajo državna posestva. Na seji Sveta za kmetijstvo so razpravljali o nekaterih ekonomijah in slabših posestvih.

Tako so sklenili priporočiti okrajnemu zboru, da se ekonomija v Dobrni priključi posestvu v Vojniku, ekonomija v Vitanju naj bi prišla v sklop Kmetijskega gospodarstva Slovenske Konjice, ekonomija Loka pri Žusmu pa bo dodeljena poslovnim zvezi.

Dobrniška ekonomija je sicer vse-

skozi dobro gospodarila in bi se tudi v bodoče lahko sama vzdrževala, če bi ne bil po sredi družbenopolitični problem. Slabše je gospodarila vitanjska ekonomija, ki je vsa leta predstavljala tudi gospodarski problem. Na tej ekonomiji bodo uredili vzgajališče mlade živine. Ekonomijo Loka pri Žusmu pa bo podobno kot obrat poslovne zveze na Planini treba preurediti v vzgojni obrat, le da bodo v Loki vzgajali svinje, medtem ko na Planini vzrejajo plemensko živino.

Govorili so tudi o posestvu v Rimskih Toplicah, ki pa se je gospodarsko okrepilo in zato ni prav nobene potrebe po kakršnikoli združitvi. Razprava o kmetijskem gospodarstvu »Savinja« v Mozirju, ki ima svoja zemljišča po vsej Savinjski dolini, je pripeljala do predloga, da temu posestvu v sporazumu z gozdarskimi forumi dodelijo še ustrezno količino gozdom, kajti to posestvo je izrazito alpskega tipa in bi z lesom lahko krilo morebitna nesozamerja v živinoreji in poljedelstvu.

VELIKA SVEČANOST OB 90 LETNICI ŽALSKEGA TABORA

Resnično zmagoslavje napredne Savinjske doline po stoletnem boju

VEČTISOČGLAVA MNOŽICA NA PROSLAVI 90-LETNICE TABORA V ZALCU. — MED ČASTNIMI GOSTI JE BIL TUDI PODPREDSEDNIK ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE TOVARIŠ FRANC LESKOŠEK-LUKA. — OTVORITEV HMEJARSKEGA DOMA, KULTURNE PRIREDITVE ITD. — NA SLAVNOSTNEM ZBOROVANJU JE GOVORIL PREDSEDNIK OO SZDL TOVARIŠ FRANC SIMONIČ.—

Ves pretekli teden so se po žalski občini vrstile razne športne in kulturne prireditve v okviru proslave 90-letnice žalskega tabora. Vrhunec teh proslav pa je bil v nedeljo, ko je v središče Savinjske doline prišlo na tisoče gostov iz bližnje in daljne okolice. Zalec je bil za ta slavnostni dan ves spremenjen. Ne samo, da je bil trg v zelenju, zastavah, cvetju in geslih, predvsem komunalna ureditev je pohvale vredna. Nova cestna razsvetljava, na stotine metrov novoasfaltiranih cest, urejeni nasadi, prepleskane in popravljene hiše, vse to bo ostalo kot trajni spomin na to veliko svečanost.

V nedeljo zjutraj, ko je v Zalcu prišlo več tisoč udeležencev spominke proslave, so najprej odprli na novo zgrajen hmeljarski dom, ki je eden najlepših v našem okraju. Tu je predsednik občine tov. Ivan Rančigaj odkril spominsko ploščo, nakar so si prisotni ogledali moderno poslopje. Po otvoritvi hmeljarskega doma se je po žalskih ulicah razvila povorka. Z udeleženci povorke se je tudi množica ostalih obiskovalcev zgrnila na letno telovadišče za domom »Partizana«, kjer je bila postavljena velika tribuna. Medtem ko so se zbirali na velikem prostoru, so se na tribuni zbirali gostje, predstavniki ljudske oblasti, kolektivov, množičnih organizacij iz občine in okraja. Pionirji so s šopki cvetja pozdravili najvidnejše med njimi, v prvi vrsti podpredsednika Zvezne ljudske skupščine tov. Franca Leskoška-Luko, dalje edinega preživlega udeleženca tabora pred 90. leti kmeta Franca Antloga ter še vrsto drugih.

Slavnostno zborovanje je začel predsednik občinskega odbora SZDL tov. Ivan Kovač, ki je pozdravil vse navzoče, nato pa povabil predsednika OO

SZDL tov. Franca Simoniča, da spregovori zbrani množici.

Od množice udeležencev burno po-

zdravljen, je tov. Simonič v izčrpnem govoru orisal potek boja slovenskega ljudstva za narodnostno in socialno svobodo. Z marksističnega stališča je osvetlil posamezna obdobja in se dlje časa zadržal pri dogodku, katerega 90. obletnico so ta dan v Zalcu slavili. Med drugim je poudaril, da je bilo taborsko gibanje kratkotrajen pobisk svobodo-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Dva prizora z nedeljskega zborovanja ob 90-letnici tabora v Zalcu: Skupina zastavonoš je poziviljala živopisano povorko in pogled na tribuno ter na del množice in pevce združenih pevskih zborov pred njo.

Pogled po svetu

Sinje, globoko, mirno sinje nebo nad okamenelo muziko v svetu nad Grin-tovci, bleščeči toni apnenca, mila ton-ska arhitektura planinskih trav, sladki intermezzo jesenske flore — kakor da ne hodim po planetu, na katerem že nekaj tednov rohne topovi zaradi nekaj otočkov tam na Daljnem vzhodu, na ka-terem zdaj tu zdaj tam grozi okrutni, strašni Inferno vojne, poguba in hudo-delstvo, o katerem smo bili l. 1945 pre-pričani, da ga na svetu ne bo več.

V dobi korejske vojne je nek oxford-ski profesor pisal, da Anglež nikoli ne pozabi na Labo, tudi če se vojskuje na Jalu, medtem ko Amerikane na Ev-ro-po kljub vsemu prav lahko pozabi. To sicer ni poseben res, kajti ZDA so in hočejo biti in ostali prav tako atlantska kakor pacifiška velesila, kajti mnogo jim je na tem, kdo vlada na vzhodnem robu Atlantika, kdo sedi na zapadnih obalah Pacifika. Na teh pa je zdaj tako, da se v Ameriki vedno govori kot o »izgubi Kitajske«. Vladajoča plast ZDA nima niti malo volje, da bi se sporazumela z LR Kitajsko. Nemci pravi-jo, da je za ZDA to prav tako nemo-goče, kakor to, da bi Nemci — hic et nunc — priznali mejo na Odrin in Niši. Nacionalistična Kitajska je za vlada-jočo Ameriko notranje politična zadeva. Še vedno vlada frakcija, da je maotizm pravzaprav časna diktatura nekaterih uzurpatorjev, medtem ko naj bi pravo Kitajsko predstavljal le ostareli gene-ral s Formoze.

To je kompleks, s čustvi obloženi kompleks ameriške politike do Kitaj-ske, zapleten tako, kakor da bi šlo za klasično antično tragedijo. Zaradi ne-kaj brezpomembnih otočkov, za Ame-riko posebej brezpomembnih, bi pre-vzeli yankeeci nase tveganje nepregled-nih posledic velike vojne. Vsaj tako je treba razumeti zadnje poslanico predsednika Eisenhowera po televiziji. Obstrelejanje Kvevoja je — po njego-vem — ambiciozno osvajanje z orož-jem, pri čemer delata LR Kitajska in SZ sporazumno. Jasno je, kaj taka be-seda pomeni. Osvajalec ni ameriško VII. vojno ladjevje, ki izkrca svoje vojake na Formozo in se giblje tik pred kitajsko obalo. Ne, to brodovje ima »sveto« naloge, da Kitajsko osvobodi izpod jarma maotizma. Kajti ZDA so pripravljene na naskok, njim in za-hodnim državam ni treba sklepati »münchenskega sporazuma« na zahodnem Pacifiku, če Kitajska in njeni za-vezniki mislijo, da lahko z vojno veliko dosežejo. Tule omemba Münchena po-trjuje misel o kitajskem kompleksu v Ameriki. Na LR Kitajsko in na SZ gleda Eisenhower kakor na negotovo fašistično Hitlerjevo oblast, kot na ne-kaj začasnega in naključnega, kar bo z vojsko lahko zbrisan z zemljevida. Tule omemba München je zelo nerodna reč! Pomeni namreč, da je Eisenhower res poslednji od treh velikih muške-rtirjev — komunistožrcev. Dva sta že odšla s pozorišča orjaškega duela: Ho-ver in Churchill. Eisenhowerjev fana-tični sekundant Dulles je celo izjavil, da ni važno, če se ameriški evropski in azijski zavezniki ne strinjajo z voj-nim angažmanom zahodnega hegemon-a — za Kvejoj.

Ali se povprečnemu Amerikancu iz-plača umirati za otočke pred nosom fujienske, celinske Kitajske? Gotove ne. Toda, če gre res za »kompleks«, potem pamet lahko kapitulira.

Sicer pa — obe stranki, ZDA in SZ po svojih dveh najvišjih predstavnikih istočasno grozita in puščata vrata od-prta. To pot naj bi se pogajanja vršila — na Poljskem.

31. oktobra pa se bodo v Švici začela pogajanja o prekinitvi atomskih eks-plozij. To je dobro, čeprav to še ni za-četek. Čas je, da pride do pogajanja, kajti človeštvo je v zadnjem času od-krilo toliko ugank, doseglo toliko uspehe pri prodoru v zemljo in njene moči, da vsega tega ne sme uporabiti za uničevanje življenja, marveč za nje-govo izboljšanje, za napredek in bla-gostanje. Z ukrotitvijo atoma bi lahko proizvajali temperaturo do milijarde stopinj — z drugo besedo umetno son-ce; građe se atomske centrale, atomski letalski motorji, ledolomilci, ladje, pod-mornice. In svet dan za dnem postaja manjši: Iz Washingtona do Pariza je z letalom le še tri ure in trideset, do Tokia 12 ur in pol, enako hitrost imajo sovjetska letala. Abyssus abyssum in-vocat. Vsako zlo rodi spet novo nesrečo. Atomska energija pa lahko pomeni sre-čo. In zato gre, za to bi moralo iti.

In še popravek: V zadnjem »Pogledu« je tiskarski škrat zasakal misel o rasi-stičnih izgredih v Angliji, češ, da tam ne kalé fašistični spački. Res pa je narobe. Ugotovili so, da nepomembni fašistični plevel okoli Mosleya na An-gleškem še ni zatrt. Ni nevaren, v okras pa Angliji gotovo ni.

T. O.

V VELENJU ZOPET NEKAJ STANOVANJ VEČ

Te dni opravljajo zaključna dela v desetstanovanjski stolpnici v Velenju, ki jo je zgradila občina za uslužbenca in prosvetne delavce. S tem se bo stanovanjska stiska za prosvetne delavce zopet omilila. Stanovanja bodo vsa vse-ljiva še ta mesec.

Prpriave za Teden otroka v celjskem okraju

Skrb za mladi rod - osnovna naloga naše družbe

Z aktivnim sodelovanjem tisočev državljanov v družbenem upravljanju smo dosegli zadnja leta pri zaščiti in vzgoji otrok ter mladine kljub pogostim materialnim težavam zadovoljive uspe-še. Tako so občine, kot osnovne terito-rialne organizacije samoupravljanja in osnovne ekonomske skupnosti prebival-stva utrdile in razmahale svoje delo-vanje na tem področju. Delo je vedno bolj sistematično in obravnavanje vpra-šanj kompleksnejše.

Ko bomo letos praznovali Teden otroka v času od 6. do 13. oktobra, bo-mo zavestno manifestirali skrb za otro-ka in mladino, kot eno osnovnih nalog socialistične družbe. Pri postavljanju programa za letošnji Teden otroka bo-mo izhajali iz zaključkov VII. kongre-sa ZKJ, saj program in razprave kon-gresa vsebujejo temeljite analize in bo-gate misli ter naloge za ustvarjanje bolj-ših pogojev za življenje in delo naše-ga delovnega človeka, za razbremenitev družine, za srečno in zadovoljno življe-nje otrok, za izgrajevanje sistema iz-obraževanja in vzgoje otrok ter mladi-ne.

Ena izmed najboljših poti za ostvare-tve programa in zaključkov VII. kon-gresa ZKJ na tem področju so stano-vanjske skupnosti. Zato bo osnovna na-loga letošnjega Teda otroka — mobi-lizacija vseh družbenih sil pri osno-vanju in razvijanju stanovanjskih skup-nosti ter skrb za zaščito otroka v okvi-ru teh skupnosti. Vsaka stanovanjska skupnost bo morala sestaviti program varstva otrok in mladine ob sodelovanju vseh družbenih čimteljev ter z nje-govo realizacijo učinkovito pomagati na-ši družini.

Kakor vsako leto, bo tudi letos Socia-listična zveza usmerjala priprave in

praznovanje Teda otroka preko okraj-nega in občinskih pripravljajnih odbo-rov, ki združujejo vse organizacije in organe, ki s svojim delom lahko dopri-nesejo k uspešnemu razvoju skrbi za otroka.

To je nekaj misli s seje Komisije za družbene organizacije pri OO SZDL, ki je bila pred dnevi v Celju in na kateri so razpravljali o pripravah za prazno-vanje Teda otroka v celjskem okraju. Da bi se v pripravah za Teden otroka uresničile zastavljene naloge, je komi-sija sprejela okrajni program dela, ki je zelo obsežen. Za njegovo uresničitev bo potrebno sodelovanje vseh organizacij in organov, ki jim je skrb za vzgojo in zdrav razvoj otrok in mladine prve-stvena naloga.

Kaj predvideva program dela? V dva-ndvajsetih točkah je stajeno vse — velika skrb za naš mladi rod. Če bodo v pripravah za Teden otroka in seveda tudi pozneje vsi zgrabili za delo in na-loge, ki jih predvideva program, tudi uresničili, bomo drugo leto ob prazno-vanju Teda otroka z zadovoljstvom ugotavljali velik napredek v skrbi za otroka.

Program predvideva posvetovanje vseh predsednikov odborov in inicia-tivnih odborov stanovanjskih skupnos-ti o vprašanih varstva in zaščite otrok ter posvetovanje vseh predsednikov Društev prijateljev mladine o nalogah za izvedbo Teda otroka. Dalje naj bi vsi okrajni društveni forumi sklicali seje, na katerih bi analizirali dosedanje delo z mladino ter izdelali konkretne programe bodočega dela. Da bi seznanili čim več ljudi z novo šolsko reformo, naj bi organizirali čim več razprav o zakonu o šolstvu in o vlogi šolskih od-borov. Šolski odbori in upravni odbori

v vseh prosvetnih ustanovah pa naj bi imeli seje, na katerih bi sestavili tudi program dela šolskih odborov.

Program predvideva tudi izboljšanje pogojev za tehnično vzgojo mladine, iz-vajanje načrta domačega gospodarstva v osnovnih šolah, razvijanje dela pio-nirskih odredov na osnovnih šolah ter delo občinskih pionirskih komisij. Glede zdravstvenega varstva otrok predvi-veda program organizacije zdravstvenih pregledov šoloobvezne mladine v tem šolskem letu in zdravstveno pro-svetljevanje. V vseh šolskih in mleč-nih kuhinjah naj bi začeli s delom in priradili tečaje za pripravljavanje razno-vrstne in cenene prehrane. Šolske ku-hinje naj bi čimbolj razširili in zbirali sadye za potrebe šolskih kuhinj.

V okviru Ljudske univerze in šol za starše bodo organizirali vzgojna pre-davanja. V sindikalnih organizacijah naj bi razpravljali o ureditvi varstva otrok njihovih članov. Delavski sveti pa bi naj materialno podprli prizade-vanje za izboljšanje varstva otrok. V pripravah za Teden otroka naj bi usta-novili občinske zveze Društva prijate-ljev mladine, sestavili konkretne pro-grame dela in imenovali komisije za vprašanja družine. Razen tega naj bi bila posvetovanja predsednikov občin-skih odborov in predsednikov svetov za šolstvo zaradi pridobivanja soustanovi-teljev osnovnih šol ter trdnjerega pove-zovanja gospodarskih in družbenih or-ganizacij s šolo. Okraj in občine naj bi tudi zagotovile sredstva za izboljša-nje otroške zaščite v skladih za varstvo otrok.

V Tvedu otroka bi morali v izlozba-h prikazati pregled o izboljšanju pogo-jev otroške zaščite, prikazati zdravo prehrano, otroško konfekcijo, sodobne igrače, otroški tisk in podobno. V tem tednu naj bi organizirali tudi čim več kvalitetnih prireditvev v korist Teda otroka. Z naštetim pa okrajni program še ni izčrpan, saj vsebuje še nekaj točk za čim boljše izvedbo nalog v pripra-vah za Teden otroka.

To je zares obširen toda konkreten program dela. Vse organizacije in dru-štva, ki bodo pri tem sodelovala, in teh ni malo, čakajo obsežne in odgovorne naloge. Za začetek te akcije pa mo-ramo žal zapisati, da se te važe seje, na kateri so razpravljali o programu dela, ni udeležilo več kot polovica predsednikov komisij za družbene or-ganizacije pri občinskih odborih SZDL, čeprav so bili na sejo vabljeni. To nam skoraj vpliva dvom v realizacijo tega obširnega načrta, če pomislimo, da niso prišli na sejo tisti, ki bodo nosili glavno iniciativo za nadaljnje delo.

Zato še enkrat: Le vsestransko sode-lovanje v pripravah za letošnji Teden otroka pod vodstvom občinskih odborov SZDL bo zajamčilo izboljšanje varstva naših otrok, kot to predvideva sprejeti program.

Tako vendar ne gre

Res, da je odmaknjeno in skrito ži-vinorejsko posestvo v Loki pri Zusmu, ker kraj tiči v kotlini med hribi, ki so zaraščeni z razsežnimi gozdovi. Navse-zadnje pa je kar lepo, ko vidimo tam čredo lepo zalitih montafonk, kopico pujsov in okrog 20 delavcev, ki delajo na 76 ha velikem posestvu. Imajo tudi lepe sadovnjake, polja. Vendar je ob vsem prav čudno, da so delavci bili naravnost razjarjeni in so nekateri na tem, da si poiščejo službo drugje. In kako ne? Za svoje delo že od maja niso prejeli plače. Vse, kar je prav, tako pa pri nas le ne pojde! Delavci pet mese-cev brez prejemkov? Direktorja Brgle-za nisem našel, pač pa mi je predse-dnik upravnega odbora tov. Piki nekaj pojasnil: »Sam ne vem, kako je. Banka je blokirala račun. Vsak dan objublja-jo tudi na občini v Sentjurju, da bo urejeno, pa še danes ni. Veste, bilance

še nimamo gotove. Knjigovodkinja, ki je bila poprej pri nas, je odšla. Komaj smo jo pripravili, da je delo predala. Nismo mogli izplačati denarja. Res, de-lavci smo že od maja brez plač. Za akontacijo smo dali kakšnega tisočaka, nekaj koruze pa enega prašiča«. Tako je povedal tovariš predsednik. Nova to-varišica, ki začasno opravlja admini-strativne posle, je dejala, da ne more ničesar povedati, ker sama ni kvalifi-cirana moč, temveč vrtnarica.

Delavci so se zgnili na dvorišču. Zi-ma je pred vrati, pravijo, denarja pa nimajo. Tam so torej nekako čudne razmere, ki bi jih bilo potrebno hitro urediti. Malomarnost ali slabo gospo-darstvo? Naj bo, karkoli že, delavci morajo dobiti svoje prejemke, ki jim po zakonu pripadajo. Čudimo se, da zadeve ni uredil občinski odbor v Sent-jurju, kar bi bila njegova dolžnost.

TEDEN OZIMNICE

Kot lansko leto bo Agroservis Celje tudi letos organiziral v dneh od 3. do 12. oktobra »teden ozimnice«, ko si bo-dalo lahko naši potrošniki po zelo ugod-nih cenah nabavili zimsko zalogo živil. Vsa naša podjetja so že dobila navodi-la, kako bo potekala preskrba z ozim-nico. Naročila se že zdaj zbirajo pri »Agroprometu« in nekatera je tudi že možno realizirati (krompir).

Podjetje Agropromet bo v tednu ozimnice — pa tudi pozneje — po naro-čilih dostavljalo zaloge na dom. Mnogi kolektivi pa so se odločili, da bodo dali na razpolago lastna prevozna sredstva za prevoz ozimnice.

Potrošnikom v ožjem področju mesta Celja (pa tudi drugod) podjetje Agro-promet priporoča, naj se pravočasno oskrbe z ozimnico in naj ne odlagajo nabave na poznejši čas — že zato ne, ker je zdaj ozimnica najcenejša. Upo-števati pa je treba tudi dejstvo, da pod-jetje Agropromet še vedno nima dovolj velikih skladišč, da bi lahko vskladi-ščilo večje zaloge za poznejše potrebe.

Vse kaže, da letos ne bo posebnih težav z nabavo ozimnice. Kritično stan-je pa se obeta pri zimski preskrbi s fi-ziolom in jajci. Agropromet je nedav-no nabavil večjo količino jajc, ki so bila namenjena za zimsko vlaganje. Ker pa je na trgu že zdaj začelo pri-manjkovati jajc, so to pošiljko morali razpečati za sprotno uporabo.

TREBA BO POSUŠITI ČIM VEČ SADJA

Zadnje čase so naši časopisi precej pisali o nespretnosti trgovske mreže pri odkupu sadja. Sadja je letos res mno-go, za izvoz v inozemstvo ni dovolj kvali-tetno, predelovalnic pa ni na domačem področju. Ne kaže nam drugega, kot da letos posušimo čim več sadja, ker la-hko skoraj z gotovostjo pričakujemo, da prihodnje leto sadje pri nas ne bo ob-rodilo. (Izkušnje namreč kažejo, da na-ši sadovnjaki dobro obrodijo komaj vsako drugo leto. Zato ni jamstva, če morda prihodnje leto ne bomo prav ta-

ko stradali sadja, kot smo ga stradali preteklo leto).

Sušilnica za sadje v Lesičnem zato že dalj časa pridno suši sadje. Čudimo pa se, da naša največja sušilnica v Smar-ju, ki ima zmogljivost 6000 kg sadja posušiti v 8 urah, iz nerazumljivih raz-logov ne dela. Prav za prav premalo dela, saj ravno šmarsko področje naj-bolj glasno vpije, da spričo izredne sadne letine ne vedo, kam bi s sadjem.

Predelava sadja za brezalkoholne pi-jače — kot rečeno — pri nas ne pride v poštev, ker z ukinitvijo tovarne Celeia -Sad v Celju nimamo na vsem področju nobene predelovalnice. V manjši meri se bodo zasebna gospodinjstva, KZ in morda tudi razne kuhinje lahko poslu-ževale sokovnikov, ki smo jih v zad-njem času dobili v zadostnih količinah in po zmernih cenah na trg. Torej, kdor le more, naj si posuši čim več sadja in oskrbi čim več sadnega soka.

Komisija za družbeno prehrano pri OSS Celje je te dni na svoji seji med

drugim razpravljala tudi o tem vpraša-nju ter je s tem v zvezi bil sprejet sklep, naj se izda priporočilo vsem KZ in poslovnim zvezam na območju celj-skega okraja, da posuše na svojem teri-toriju čim več sadja in po možnosti pri-pravijo tudi čim večje količine sadnih sokov, da se sadni viški ne bodo uni-čevali, ker ni skladišč in predelovalnic. Letošnji viški sadja pa nas obenem tu-di resno opominjajo, da bo treba v do-glednem času vendarle poskrbeti za nek predelovalni obrat na našem področju.

Nadalje je komisija za družbeno pre-hrano pri OSS Celje predlagala, naj pristojni (podjetje Agropromet in Trgo-vinska zbornica) vendarle poskrbe, da bodo našim potrošnikom v zimskem času zajamčena tudi kritična živila, kot so jajca, fižol in perutnina. Zastopnik Agroprometa je obljubil, da bo podjet-je v okviru možnosti storilo vse, da potrošniki v kritičnem zimskem času ne bodo ostali brez omenjenih živil.

Ustanovljen bo sklad za regresiranje tuberkulozne živine

Na zadnji seji Sveta za kmetijstvo pri OLO Celje so govorili o živinorejski zdravstveni službi. Ugotovili so, da je po sklepu prejšnje seje prešla vsa živinorejska služba v pristojnost vete-rinarskih postaj samo v občinah Voj-nik, Laško in Slovenske Konjice. Dru-god so priprave za to reorganizacijo v teku.

Govorili so tudi o regresiranju bolne živine, ki je zadnje čase zaradi objek-tivnih težav in zaradi nejasnosti pred-pisov prenehala. V bodoče regresi za kužno malokrvne živali odpadejo, na-dalje pa še ostane regresiranje tuber-kuloznih živali. Doslej niso mogli najti sredstev za tako pomoč živinorejcem, zdaj pa so se odločili, da bodo ustano-

vili poseben sklad, v katerega se bo stekal del sredstev, dobljenih pri cep-ljenju živine.

Bogata jesen

Tudi Saleška dolina je letošnje jesen zelo bogata. Povsod je pridelek zelo lep. Predvsem pa se šibijo pod težo zlato-rumenega sadu sadna drevesa. Tudi vinskata trta je v St. Ilju pri Velenju in v Kavčah obrodila tako kot že dolgo ne pomnijo. Zato letos v Velenju ni bojaz-ni za preskrbo s sadjem.

Načrtovanje in evidenca v kmetijstvu

Brez dvoma je zaključni cilj vsakega načrta najvažnejši. Na poti do tega cilja pa je nešteto važnih stvari, ki soodločajo o končnem uspehu.

Plan razvoja kmetijske proiz-vodnje v obdobju petih let po-stavlja pred nas ogromne naloge, njegov končni cilj pa je vsestranski napredek kmetijske proizvodnje in obširen razvoj socialistič-nih odnosov na vasi. Takega ogromnega dela pa ni mogoče iz-vrstiti brez evidence doseženega dela v krajskih časovnih obdobjih. Medtem ko je planski način gos-podarjenja v industriji in ostal-ih panogah že utrdil sistem sprotne kontrole in evidence planskih nalog, je v kmetijstvu ta plat še precej šibka. Vzrokov za to je več, toda niti eden ni opravičljiv.

Če začnemo pri glavi, je že tam polno težav. Zavod za gospodar-sko planiranje pri OLO ima ena-ga samega referenta za kmetij-stvo. Le-ta že samo pri planiranju ne more zadostiti potrebam, kaj šele, da bi sproti spremljal izva-janje planskih nalog pri tako važ-ni in tako obširni gospodarski ve-ji. Zavod za statistiko in eviden-co, ki skupaj z ljudmi Zavoda za plan v posebni komisiji od časa do časa skušajo ustvariti sliko poteka planskih nalog, pa si ne more dosti pomagati, če osnovne gospodarske enote, to se pravi kmetijske zadruge, nimajo razče-njenih perspektivnih načrtov. Z indeksi in odstotki podkrepjen, drugače pa načelno sestavljen plan je dopusten kvečkemu v me-riku okraja in deloma tudi obče-ne, toda neposredna proizvodjalna telesa si načelne planiranja ne morejo dovoliti. Tu bi perspektivni načrti morali biti že čisto nadrobni in konkretni. To pa že zaradi tega, da bi sami proizva-jalci na enostaven način, brez ne-potrebnih birokratskih komplika-cij lahko točno vedeli kaj morajo v določnem obdobju storiti. Tu res ni več potrebno govoriti o zvišanju odstotka živine v odno-su na stanje v »indeksnem« letu. Zakaj ne naravnost: toliko in to-liko glav? Toliko in toliko kilo-gramov v teži in toliko in toliko litrov mleka, če gre za izboljša-nje kakovosti živine? Enako čis-to in pregledno računico naj bi zadruge imele tudi pri vseh ostal-ih vejah kmetijske proizvodnje. Toliko arov ribeza v tem letu, toliko malin, toliko visokorodne pšenice, toliko novih sadovnjakov itd. Na primer v živinoreji ne gre vedno za povečanje števila glav. Gre predvsem za izboljšanje stan-ja rodovniške živine, za prira-stek v kilogramih in za večjo molznost. Pri nekonkretnem pla-niranju lahko evidenca napačno beželi. V nekem hlevu v petih letih ni treba povečati števila re-pov, toda proizvodnja mleka se z uvajanjem dobrih mlekaric lahko poveča tudi za trikrat. Če bi to-rej štel le repe, bi to gospodar-stvo v pogledu proizvodnosti prav nič ne napredovalo.

Zakaj Zavoda za plan in stati-stiko ne moreta dobiti nikoli v redu pregleda nad stanjem? Za-to, ker so plani v osnovnih eno-tah površni, če proizvajalci sami ne vedo dobro ali so izpolnili predviden napredek v določenem obdobju, so ga presegli ali pa za-ostajajo. Dobro izdelan načrt je osnova uspeha. Vojskovodja mo-ra točno vedeti kje, na katerem odseku je zašepal, kje ima re-zerve, da lahko manevrira. V obratnem primeru se mu še tako dober vojni načrt lahko izjalovi v poraz. Ugotavljanje in spreml-janje izvajanja planskih nalog je torej izredno važno. Danes v kmetijstvu dobimo točnejšo sliko le ob zaključkih leta, ob bi-lancah in na občnih zborih. Važ-njše bi bilo tako nadrobno sliko stvarnega stanja imeti med ča-som, ko se plan izvaja. Če bi točno vedeli, kako se razvija izvrše-vanje planskih nalog ob vsakem času, potem bi nam ne bilo treba s podvojeno silo v naslednjem le-tu nadomeščati zaostalo. Tako doprinašanje je vedno boleče in pogosto kljub naporom sploh ni mogoče več vsega nadoknaditi.

Načrt, kakršen je naš petletni plan za razvoj kmetijstva, pa je izredno napet, zato si ne moremo privoščiti, da bi nam zaradi ad-ministrativno tehničnih pomanj-kljivosti zašepal. V kmetijstvu že vremenjske neprilike dostikrat obračajo načrte na papirju. Cemu bi potem morali zmanjševati uspeh tega velikega načrta še s spodrsnjaji, katerih vzročniki so popolnoma nepotrebni?

c. k.

KOZJE je zadnjič praznovalo

9. SEPTEMBER — PRAZNIK KOZJANSKEGA. PO TREH LETIH VIDEN NAPREDEK. ZADNJIČ SO V KOZJEM ZAZVENELI AKORDI POZDRAVNE KORAČNICE OB OBČINSKEM PRAZNIKU. V KMETIJSTVU V TREH LETIH ZA DVAJSET LET.

Rahlo je bilo preprejeno nebo z oblaki, ki so hiteli od stočastega Veterinika ter senčili obširne gozdove proti Bohorju, sadovnjake, pašnike in vinograde proti Bučam ter polja proti Sotli. Zdaj in zdaj so topli sončni prameni razsvetlili stisnjeno gnezdo dokaj velikih hiš, ki so se stisnile k podnožju Veterinika. Iz lin ob strehah in iz oken so na drogah plapolale trobojnice, sredi naselja, kjer se zavozljajo tri ceste, ki so se zlele v dno, pa je zbrana množica prebivalstva: kmetje, mlade tkalke, solniki, pripadniki predvojaške vzgoje, ki so v napadu zavzeli naselje, gostje in predstavniki sosednjih občin. Tako je bilo Kozje 9. septembra, ko je praznovalo poslednji občinski praznik pred združitvijo treh obsestelskih občin: Kozjega, Smarja in Rogaske Slatine.

Tri leta je živela občina samostojno, čeprav v težavnih gospodarskih prilikah. Toda ni samo životarila, temveč prav lepo napredovala in dosegla vidne uspehe v kmetijstvu. Tov. Franc Valenčak, ki je med drugimi prejel nagrado in diplomu za uspeh v kmetijstvu, predvsem za sadjarstvo in lan, je pripovedoval:

»Osnova gospodarstva v naši občini je kmetijstvo, zato moramo stremeti, da prav zemljo najbolj rentabilno izkoristimo. Začeli smo z vzgojo novih kultur in tako zasadili 20 ha hmelja, ki je že v prvem letu dal 400 kg donosa prvovrstne kvalitete. Lanu imamo 25 ha in je rentabilen kljub veliki suši, saj je donos letos 5000 kg. Prednost lanu

pa je tudi v tem, da raste na slabši prsti. Za črni ribez pa sploh pravijo, da je »kozjanski hmelj« in ga imamo 15 hektarov. Sadjarstvo pa je najbolj napredovalo. V treh letih smo nasadili v strnjehih nasadih več jablan, kot je bilo zasajenih prej v dvajsetih letih. Seveda imamo tudi težave. Kaparja smo sicer odpravili v veliki meri, zdaj pa opažamo, da je proti škropivom, ki smo jih uporabljali, postal nekako odporen. Slivovi nasadi so nekoli bili velik vir dohodkov, danes je 80 odstotkov uničenih. V živinoreji uvajamo simendolsko pasmo in smo nabavili 150 krav in telic. Tudi mlečna proizvodnja se je dvignila in mlekarne, ki je pričela pred pol leta obratovati s 300 litri povprečno, danes obratuje s 1600 litri dnevno. Pri kontroliranih kravah je letno povprečje 2400 kg, pri ostalih pa 1600 kg. V svinjereji pa propagiramo nemško požlahtnjeno pasmo in smo prešli tudi na kooperativno vzrejo za 200 bekonov. Hm, jaz, kako sem zaslužil nagrado? Težko rečem. Z materjo živim na posestvu in delam. Veste, vedno se je potrebno strokovno izpopolnjevati, toda poleg znanja mora kmetovalec zemljo tudi nekako ljubiti. Včasih se mi skoraj dozdeva, da naša mladina, kmečka mladina zemlje nima več rada, temvečraje beži drugam. Deloma to razumem, toda to ni prav.

»Tako je povedal nagradjenec iz Kozjega. Poleg njega pa so bili nagradjeni s prvimi nagradami najboljši kmetovalci in zadrudniki: Avgust Romih iz Bi-

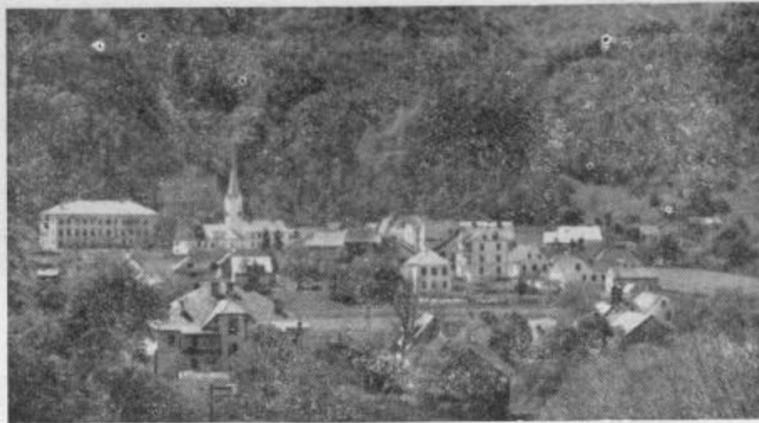
strice ob Sotli, Stanko Černelič iz Lesičnega, Janez Pustišek iz Buč in Ivan Kunej.

Industrije Kozje ni imelo, dokler se ni osnovala »Kozjanka«, tekstilni obrat. Prebroditi je moral vrsto težav, saj je primanjkovalo izurjenega strokovnega in kvalificiranega kadra in tudi dobrega vodstva. Sele zdaj se postopoma izvija in na razstavi je bilo opaziti vrsto lepih tkalskih in konfekcijskih izdelkov. S predvideno lanarno pa se bo obrat gospodarsko pomembno razširil, ker bo tako predeloval domačo surovino in zaposlil še del odvišne delovne sile.

Kljub težavam in pomanjkanju denarnih sredstev je občina gledala na šolstvo in zdravstvo z razumevanjem. S štipendiranjem so si zagotovili kader, uredili pa so šolo v Bistrici ob Sotli, v Polju. Preko 40 odstotkov proračuna so vložili v prosveto, kar je lepo, ker za napredek je potrebno imeti dovolj razgledane ljudi.

Skozi tri leta je predsedoval občini Joško Lojen. Mlad, požrtvovalen človek je s polnim razumevanjem pomagal reševati težavne probleme. Leta 1955 je bil izvoljen za predsednika občine in je to dolžnost prevzel takrat kot najmlajši predsednik v republiki. Zdaj se poslavlja od občanov in odhaja v šolo, da se še bolj izpopolni. »Menim, da je občina napredovala, vsekakor je napredovala. Imeli smo velike težave, ki smo jih kljub vsemu premagovali, vendar danes gospodarska nujnost zahteva, da se enovito gospodarsko področje treh obsestelskih občin tudi upravno združi. Kozjansko bo gospodarsko s tem v celoti prav gotovo pridobilo, vendar bo pa kraj zaradi svoje geografske odmakljenosti ostal osamljen. Velika pridobitev pa je obsestelska progna, ki bo najbližje povezala našo pokrajino s svetom. Normalno je, da bi bil sedež nove obsestelske občine v Smarju pri Jelšah, ker tja vodijo vse poti, ki se nadaljujejo v Celje in mislim, da zato ni potrebno izvesti posebnega referenduma, ker je 80 odstotkov prebivalstva prav gotovo za tako ureditev. Bili bi samo nepotrebni stroški.« Tako je povedal predsednik Lojen.

Praznično je bilo Kozje, ki se je spominjalo borcev Kozjanskega odreda. Praznično so zvenele melodije šmarske godbe in praznični so bili ljudje, kajti letos je bil občinski praznik kot poslednji še bolj slovesen.

Kozje — sedež občine, ki je pred dnevi praznovala občinski praznik.

Zadruga naj organizirajo racionalnejšo kmetijsko proizvodnjo

(Nadaljevanje referata tov. Simoniča s 1. str.)

šno stanje vsekakor krivi odgovorni ljudje, sindikalne organizacije in organi upravljanja, ker v tem pogledu ne rešujejo najvažnejših nalog v podjetju. Nato je nadaljeval:

Kljub pogostim ugotovitvam, da so načrti naših gospodarskih organizacij, in še posebej kmetijskih zadrug, premalo konkretni, se te slabosti prepočasno odpravljajo. Namesto, da bi v načrtih predvidevali vse ukrepe, ki so potrebni za dosledno izvedbo nalog in za odstranitev napak in ovir pri delu, se načrti v glavnem nanašajo na tone in druge merske enote. Tako so načrti čisto, še posebej pa v kmetijstvu nerealni, ker opuščajo akcije, ki jih je za doseg načrtov potrebno izvesti.

Za uspešno izvrševanje tako odgovornih nalog v gospodarstvu in še posebej v kmetijstvu, obrti, trgovini, šolstvu, kulturi in prosveti, skratka v skrbi za delovnega človeka, so potrebne usposobljene občine. Praksa kaže, da nam je v komunalnem sistemu nujno potrebna sposobna in tako

velika občina, ki obsega zaključen gospodarski prostor. Le takšna občina lahko izkoristi prednosti na večjem, racionalnejšem gospodarskem prostoru, kar pa je preizkušen pogoj za uspešno usmerjanje in hiter napredek na vseh področjih družbenega življenja. Poimovanje občine, oziroma komunne kot organizacije, ki nudi državljanom le administrativne usluge, je zastarelo in izvira iz časov administrativnega upravljanja, ko je to bilo neizbežno. Danes pa je v skladu s socialistično demokracijo in celotnim našim družbenim sistemom komunna osnovna enota vseh javnega življenja, njegov usmerjevalec in organizator. Zato so pač neke občinske tradicije daleč od naše stvarnosti, zlasti pa daleč od potreb in koristi naših delovnih ljudi. Naša naloga v bližnji prihodnosti bo, da bomo še uspešneje usposobili občine v tej smeri, da bomo vse delo in naloge usmerjali tako, da bodo od tega vsi delovni ljudje naše socialistične skupnosti imeli čim večje koristi.

HMEZAD v Žalcu že odkupuje letošnji pridelek hmelja

V kakršnem koli letnem času pripelje potnika pot v Spodnjo Savinjsko dolino. Ga vsa okolica opominja, da se nahaja sredi hmeljskega področja: pozimi gole hmeljevke, utrjene od težkega bremena, zložene v piramide »počivajo« domala na sleherni njivi, ki jo obseže oko; spomladi mrgoli delavcev, ki že stregujejo svojemu bogastvu, še prej ko

peva, vriska, hvali ali zabavlja. In zdaj, ta jesenski čas, srečuješ na cesti vsak korak kmete, ki v vrečah na velikih lojtrskih vozovih prevažajo hmelj v Zalec. To dovažanje bo trajalo v pozno jesen — domala 3 mesece.

O letošnji količini hmelja — pa tudi o odkupnih cenah pravzaprav danes še ni mogoče kaj dokončnega napisati. Cene za letošnji pridelek so določene za kilogram prvovrstnega hmelja 570 din, za II. vrsto naj bi kmet dobil 550 din, za III. 420 in za IV. 250 dinarjev za kilogram. V primerjavi z lanskim letom je cena hmelju letos višja za 50 din. Vendar pa na pristojnem mestu še rešujejo vprašanje dodatnih premij in je zato o končni višini letošnjih odkupnih cen še prezgodaj govoriti. Pri določanju cen dokončnega plačila pa bodo pristojni forumi vsekakor upoštevali žilavo prizadevnost naših hmeljarjev, da so dosegli takšen in tolikšen pridelek kljub dejstvu, da jim muhasto vreme letos ni bilo naklonjeno.

Lansko leto so naša hmeljišča dala rekorden pridelek, saj je bila odkupljena po vojni najvišja količina hmelja — 2350 ton. Cenitve »na oko« predvidevajo letos kakih 2200 ton. Razlika ne bi bila velika, če ne bi upoštevali dejstva, da so se hmeljske površine pri nas letos povečale za 300 ha. V prejšnjih letih je bil navadno v obrobni predelih slabši donos kot v sredi Savinjske doline, letos pa je bilo ravno obratno. Vsekakor pa smo lahko tudi s tem prideikom zadovoljni, ker — kot rečeno — vreme letos našim hmeljarjem ni posebno streglo. Zato pa bo tudi kvaliteta letošnjega hmelja nekoliko slabša od lanske. Strokovnjaki predvidevajo, da bo prvovrstnega hmelja največ 20%, drugovrstnega bo kakih 65%, ostalih 15% pa bo hmelj III. in IV. vrste.

Ali mesarska podjetja v Celju res ne morejo spoštovati dogovorjenih cen?

Kakor smo že poročali, je bil poleg drugih v zadnjem času uveden gospodarsko-kazenski postopek tudi zoper celjski mesarski podjetji »Planina« in »Mesnina«, ker se pri odkupu živine in prašičev nista držali dogovorjenih cen. Brez dvoma je obseg kršitev obeh podjetij mnogo večji od ostalih podjetij celjskega okraja. Tako je v postopku bilo ugotovljeno, da je podjetje »Mesnina« odkupilo v mesecu juniju in juliju 36 glav goveje živine, kjer je prekoračilo dopustno ceno od 3 do 35 din pri kg žive teže ter preveč izplačalo preko 500.000 din. Zaradi tega je bilo kaznovano z denarno kaznijo 350.000 din, odgovorni uslužbenci v tem podjetju pa od 6000 do 12.000 din. Pri podjetju »Planina« je bilo ugotovljeno, da je odkupilo 50 glav goveje živine od kmetijskih zadrug in 13 glav od posameznih proizvajalcev ter prekoračilo dopustno ceno od 3—43 din pri kg žive teže. Prodajalcem je tedaj preveč izplačalo okrog 300.000 din. Nadalje, da je v sredini julija 1958 odkupilo od nekoga kmeta iz Sremske Mitrovice 55 prašičev, kjer je prekoračilo dopustno ceno za preko 100 din pri kg žive teže

ter mu za te prašiče preveč izplačalo preko 800.000 din. Podjetje je bilo kaznovano za dva gospodarska prestopka (in sicer, ker je prekoračevalo dogovorjene cene ter ker je živino odkupovalo direktno od kmetov) z denarno kaznijo 300.000 din. Odgovorni uslužbenci v tem podjetju pa od 10.000 do 30.000 din.

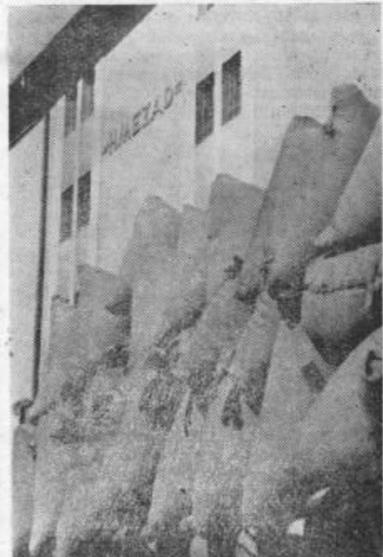
Tudi obe kaznovani celjski podjetji sta se sklicevali na razne okoliščine in težke pogoje poslovanja, ki so ju silili, da sta morali kršiti predpise in dogovorjene cene. Nakupovalci so bili seznanjeni, kakšne so dopustne cene za živino in prašiče, toda odstotek klavnosti, ki je podlaga za odkupno ceno, se ne da nikdar točno oceniti na oko, temveč šele pri zakolu, živina pa se mora zadržati ali kmetu plačati po vnaprejšnjem ocenjenem odstotku klavnosti, ker pod drugačnimi pogoji zadruga in kmetovalci živine ne prodajo. Da pa je odstotek klavnosti največkrat nižji ob zakolu, kakor na oko ocenjeni, pa je vzrok v tem, ker kmet ne upošteva obveznega 12-urnega posta, temveč živino pred zakolom prekomerno nakrmi. Obe podjetji sta tudi zatrjevali, da zadruga niso sposobne organizirati odkupa živine.

Postavlja se vprašanje, ali res ni mogoče spoštovati dogovorjenih cen pri odkupu živine in prašičev in ali kmetijske zadruga res niso sposobne organizirati odkupa? Podjetje »Planina« trdi, da se od zadrug lahko le zelo malo ali pa ničesar ne da odkupiti. Kmetijska zadruga Kalobje pa se v zadnjem času pritožuje nad postopkom tega podjetja, ki odkupuje živino mimo zadruga ter s tem ruši pravilno povezavo zadruga s proizvajalci-kmeti, ki bi se ravno s celotnim odkupom kmetijskih pridelkov znatno utrdila. To podjetje je v zadnjem času uvedlo prakso, da odkupuje od posameznikov odnosno državnih posestev in podjetij meso ter na ta način skuša zaobiti predpise o dogovorjenih cenah. Toda kakšno korist bodo od tega imeli potrošniki, saj se proizvodni stroški samo še povečujejo in na ta način dviga cena mesu in mesnim izdelkom!

V juliju je bil na Trgovinski zbornici za okraj Celje posvet sekciji za živino, katere predsednik je Tone Gabrič, direktor podjetja »Mesnina«. Navzoči so bili zastopniki mesnih podjetij, kmetijskih zadrug, OZZ, OLO Celje, poslovnih zvez in drugi. Razpravljali so o problematiki odkupa živine ter sprejeli sklepe, kako mora v okviru zakonitih predpisov in dogovorjenih cen potekati odkup. Zlasti da se zaradi ukinitve sejmov v celjskem okraju odkupuje le od kmetijskih zadrug, da v načelu odkup živine na klanu vago ni mogoč, ker je cena dogovorjena le za živo težo, da morajo kmetijske zadruga oskrbovati z živino predvsem podjetja na njihovem področju in da je ceno govejemu mesu za potrošnike treba znižati na 270 din za kilogram.

Potrošniki v Celju bi vsekakor želeli, da bi se ti sklepi tudi dosledno izvajali, ne pa, da ostane samo pri njihovi formulaciji. Predstavniki podjetij, zadrug in ostalih organizacij, ki so jih sprejeli, so jih že drugi dan v lastnem podjetju na veliko kršili, toda ne samo lastne sklepe, temveč tudi zakonite predpise, saj so zaradi tega skoraj vsi prišli pred gospodarsko sodišče.

Ni nobenega dvoma, da bi se živina lahko odkupovala po dogovorjenih cenah, če bi spoštovali predpise in lastne sklepe vsa podjetja in zadruga. Tako se pa samo sklicujejo eden na drugega, češ, če kršijo predpise ostala podjetja, jih lahko tudi naše. Kaže, da bo le stroga kontrola pristojnih organov in javna kritika potrošnikov edino sredstvo, da se onemogočijo nadaljnje kršitve dogovorjenih cen pri odkupu živine.

pokuka iz zemlje; poleti je hmeljska sezona tu — temina težkih nasadov zastira vsak pogled in je videti samo hmelj in belo cesto. Tisoče rok obralcev se steguje po plodu, tisoč grl pre-

V Celju že uspešno posluje Servis za avtomobile

Prvi servis za potniške avtomobile je začel v Celju poskusno poslovati že julija meseca, od 1. septembra dalje pa že redno posluje. Kako potrebna je bila pri nas tovrstna servisna služba, dokazujejo že prvi uspehi tako kratkega poslovanja, ko so lahko zmanjšali uporabo avtomobilov za 25% — kljub temu, da so, kot prej, krite vse potrebe službe. Trenutno imajo v servisu 9 osebnih avtomobilov. 5 avtomobilov je odstopil Okrajni ljudski odbor, 2 celjska občina, 1 avto je dala Trgovinska zbornica in 1 avto Zavod za socialno zavarovanje. Verjetno bodo servisu kmalu priklučili še avtomobile drugih ustanov.

Po popisu, ki ga je izvršila posebna komisija, znaša skupno število teh avtomobilov 55 — od tega je predvidenih za posebne servise 6 vozil, 5 terenskih vozil bodo izključili, 14 pa je predvidenih za prodajo, ker so že iztrošeni. Za posebne servise so mišljena vozila Veterinarske postaje Sentjur, bolnice TBC Topolšica in Novo Celje, Zdravstveni dom Celje in Veterinarska postaja Strmec. Ti bodo samostojno razpolagali z avtomobili in vodili evidenco voženj sami.

Z avtomobili je nov servis prevzel tudi šoferje. Servis normalno posluje po zveznih predpisih in obračunava vožnje po 50 din od kilometra. Za enkrat posluje samo za tiste ustanove, ki so mu odstopile avtomobile, pozneje pa bo verjetno dajal usluge tudi drugim interesentom.

Tovariš Dobnik, ki vodi servis pravi, da bo servis verjetno nekaj časa posloval še z izgubo, dokler ne bo prebrodil začetniških težav in dokler ne bo imel primernih delavnic in garaž — vendar pa v državnem merilu lahko pričakujemo z vsoto gotovostjo milijonske prihranke, ker bodo vozila najekonomičneje in najracionalneje izkoriščena. (To dokazuje že 25% padec voženj od ustanovitve servisa).

V ilustracijo so nam na servisu predočili tole sliko. Če bi šofer pri nekem podjetju prevozil mesečno 1000 km, bi znašali stroški (plača šoferja z vsemi prispevki, bencin, olje, gume, zavarovanje, registracija, vzdrževanje, upravni stroški, amortizacija in najemina za garažo) 90.427 din. Če pa bi vozilo napravilo mesečno 2000 km, pa bi skupni stroški znašali 127.677 din. Dohodki

(računano po 50 din od kilometra) pa bi za 1000 km znašali mesečno 50.000 din, za 2000 km pa 100.000 din.

Iz tega sledi, da je vsekakor bolj ekonomično, če vzame podjetje avto od servisa, kot pa da vzdržuje svoj avto in svojega šoferja. Mnogi od zgoraj navedenih stroškov niso nič manjši, če avto in šofer počivata tudi po več dni. Upoštevati pa je treba tudi primer, koliko dni je avto nerentabilno izkoriščen, ko je v popravilu včasih tudi po 14 in več dni. Koliko dni je avto neizkoriščen v primeru dopusta ali bolezn šoferja! Pri servisu pa je avto stalno v prometu.

Nekateri pa le še nočejo uvideti ekonomičnosti v tej servisni službi in se branijo dati svoje avtomobile v servis. Morda jim ne gre v račun, ker vedo, da je v servisu avto le pod stalno kontrolo, doma pa se lahko tej kontroli bolj svobodno izognejo in priznati je treba, da je bilo pri nas nemalo nepotrebnih, in lahko bi rekli kar »črnih« voženj.

Skupnost pa bo imela od tega servisa še druge koristi, ko bo možno potovanje ljudi iz raznih ustanov kombinirati. Tako bo na primer za Ljubljano ali Zagreb peljal potnike dveh ali treh ustanov samo 1 avto namesto dveh ali treh. In tako se bodo izdatki za te ustanove zmanjšali, ker bo vsaka ustanova za prevoz plačala le svoj delež.

Kot smo že omenili, se celjski Servis za avtomobile še bori z nekaterimi začetnimi težavami. Predvsem je uspešno poslovanje otežkočeno, ker imajo na OLO premajhne garaže, da bi lahko vanje spravili vsa vozila, druge garaže pa so raztresene po vsej občini. Težave imajo tudi s tem, ker delavnice za popravila še niso urejene.

Servis si bi rad čimprej uredil svoj avtopark tako, da bo imel avtomobile enotnega — ali največ dveh tipov, ker bodo na ta način vozove lažje popravljali.

Z uspehom nagrajena poštvovalnost »VELIKA PUNTARIJA« v griškem letnem gledališču

V soboto zvečer je bila v griškem letnem gledališču premiera Kreftove »Velike puntarije«. Delo je bilo urpizorjeno v okviru prireditve 90. obletnice žalskega tabora. Auditorij na prostem je sprejel nad 1500 obiskovalcev.

»Velika puntarija« je delo, ki na videz izgleda kot naročeno za ljudske odre. Toda le na videz. O tem kaj je težje, uprizoritev psihološke drame ali igre z epsko širino, ki terja izredno množičnost in dinamiko, raje ne razpravljaj, ker ima vsak »za« svoj »proti«. Vsekakor pa je »Velika puntarija« delo, ki je dalo obilo pregledov tudi poklicnim ansambli. Dosedaj menda še ni bilo uprizoritve, kjer bi ne sodeloval vsaj večji del amaterjev pri izvedbi tega gledališkega teksta.

V našem primeru pa so sodelovali izključno sami amaterji, vrh tega še v doslej nepreizkušeni koprodukciji obliki. Dvanajst društev je dalo svoje najboljše amaterje. Le-ti so prihajali na vaje iz dvanajstih krajev, zato lahko razumemo, da je bilo delo že zaradi tega težje in svojstveno.

Ocenjevalec naj bi na amaterske uprizoritve gledal z drugačnimi očmi kot na dela poklicnih gledaliških umetnikov. Vsekakor z drugega zornega kota. Kar poklicnemu gledališču pristojevalo kot neodpušljivo dolžnost, se lahko amaterjem spregleda. Toda nekaj je pri delu amaterskih družin svojstvenega, kar z značajem poklicnega ansambla ne more biti vzporejeno. To je poštvovalnost. Zrtvovanje prostega časa za plačilo gola veselja do prosvetnega udejstvovanja. Ogromna doza volje in ljubezni do amaterstva, ki drži kolektiv izvajalcev skupaj brez gonilnih silnic, kot so umetniške doklade, slava ter ostale gmotne in moralne vrednosti. Zato je toliko težje javno povedati mnenje o igri amaterja, kajti pred očmi je treba imeti kmeta, ki ga je delo priganjalo na polje, šoferja, ki

odklanja vsako hvalo, čeprav jo za služi v polni meri. Se se vrstijo imena, ki jim je oder konjiček. Ta konjiček pa je v neprecenljivo korist našega podeželskega in tovarniškega človeka.

Prizor iz drugega dejanja kreftove »Velike puntarije«: Jože Aubrecht v vlogi škofa in bana in Anka Čukala v vlogi plemkinje Heningove.

Največje priznanje gre gotovo režiserju Lojzu Fricu, da je delo uspelo

skrbni režiserja in amaterjev. Izposojeno scenarijo, ki je bila precej obrabljena in skromna, so iznajdljivo izboljšali s priročnimi sredstvi. Težava pa je bila brez dvoma tudi z oblekami, katerih večji del so dobili pri prosvetnem servisu v Ljubljani.

In o igri sami? Če vzamemo v obzir vse neštete težave in zaplete organizacijskega značaja, je že to uspeh, da je predstava potekala brez večjih spods-

ljavev. In vendar so mnogi pokazali tudi kaj več kot znanje vlog. Svoje vloge so najboljše podali Jože Aubrecht, Ivan Zabkar, Ludvik Stepišek, Jože Zagoričnik, Janko Klinc, Jože Gogala, Drago Kumer in Ivan Mikek. Storili bi krivico ostalim, če bi jim odrekli vrednost njihove interpretacije. Če jih ne omenjam, je to bolj zato, ker jih je preveč. Jasno je, da je sprico množičnosti številna nastopajočih režiser moral glavne vloge prepustiti igralcem samim v podrobnejše oblikovanje. Tako so nastali neke vrste samonikli tipi, kar po svoje ni napak. Manj pohvalno je to, da je bila dinamika zapostavljena. Toda temu je prej vzrok prekratkotrajni čas pripravljanja, kajti dinamika je možna šele takrat, kadar se lahko režiser v prepričanju, da vsi igralci obvladajo tekst, posveti temu vprašanju.

Množične scene so proti pričakovanju zelo dobro uspeli. V tretjem dejanju, ko zadivja na sceni bitka, je šlo domala zares. Tu so sodelovali tudi člani celjskega jahalnega kluba. Boj so ponazorili tako živahno, da so nekateri plašnejši gledalci pobegnili iz prvih vrst v varnejše ozadje. To, da so prizori z glavnimi junaki igre uspeli prav tako kot množične scene, ali pa narobe, dokazuje, da so amaterji igralskih družin v žalski občini sposobni uprizoriti zahtevna odrska dela. Njihovo poštvovalnost je nagradil uspeh, ki se je odražal v odkritem zadovoljstvu hvaležnega občinstva.

Kakšen cilj, višji od tega naj bi ljudje, ki se iz čistega veselja do gledališkega amaterizma posvečajo tej hvalevredni nalogi, še imeli? —ček

ljujev. In vendar so mnogi pokazali tudi kaj več kot znanje vlog. Svoje vloge so najboljše podali Jože Aubrecht, Ivan Zabkar, Ludvik Stepišek, Jože Zagoričnik, Janko Klinc, Jože Gogala, Drago Kumer in Ivan Mikek. Storili bi krivico ostalim, če bi jim odrekli vrednost njihove interpretacije. Če jih ne omenjam, je to bolj zato, ker jih je preveč. Jasno je, da je sprico množičnosti številna nastopajočih režiser moral glavne vloge prepustiti igralcem samim v podrobnejše oblikovanje. Tako so nastali neke vrste samonikli tipi, kar po svoje ni napak. Manj pohvalno je to, da je bila dinamika zapostavljena. Toda temu je prej vzrok prekratkotrajni čas pripravljanja, kajti dinamika je možna šele takrat, kadar se lahko režiser v prepričanju, da vsi igralci obvladajo tekst, posveti temu vprašanju.

Množične scene so proti pričakovanju zelo dobro uspeli. V tretjem dejanju, ko zadivja na sceni bitka, je šlo domala zares. Tu so sodelovali tudi člani celjskega jahalnega kluba. Boj so ponazorili tako živahno, da so nekateri plašnejši gledalci pobegnili iz prvih vrst v varnejše ozadje. To, da so prizori z glavnimi junaki igre uspeli prav tako kot množične scene, ali pa narobe, dokazuje, da so amaterji igralskih družin v žalski občini sposobni uprizoriti zahtevna odrska dela. Njihovo poštvovalnost je nagradil uspeh, ki se je odražal v odkritem zadovoljstvu hvaležnega občinstva.

Kakšen cilj, višji od tega naj bi ljudje, ki se iz čistega veselja do gledališkega amaterizma posvečajo tej hvalevredni nalogi, še imeli? —ček

Tri poročila iz celjskega gledališča

1. PRVA LETOŠNJA PREMIERA — CELJE, KOSTANJEVICA

Poročali smo že, da pripravila SLG za začetek gledališkega leta uprizoritev Držičevega in Fotezovega »Dunda Maroja« v novem, tržaškem prevodu Bruna Hartmana. Režira Branko Gombač, scena in kostumi: Sveta Jovanović in Alenka Bartl-Serša, igrajo pa skoraj vsi člani ansambla; kar po vrsti: Janez Skof (Pomet), Marjan Bačko (Maroje), Slavko Strnad (Bokčilo), Marjan Dolinar (ostier), Tone Terpin (Ugo Tudeško), Vera Perova (Laura), Marija Goršičeva (Petrunjela), Pavle Jeršin (Popiva), Janez Eržen (Maro), Breda Pugljeva (Pere), Klio Ciuha-Maverjeva (Perina strina), Zlatko Sugman (Niko), Avgust Sedec (stražnik), Jože Pristov (Sadi), Albin Penko (Ondardo); poleg tega nastopa še nekaj amaterskih sodelavcev — kot glasbeniki (D. Dolinšek, N. in S. Klamperjeva) in kot igralci (J. Zagoričnik in drugi). — Uradna celjska premiera bo (za premierski abonma, se razume) v sredo, 1. oktobra. Ta dan bo za Celje pomenil tudi začetek rednega gledališkega leta in proslavo štiristo-petdesetletnice rojstva Marina Držiča. Ze pred uradno celjsko premiero pa bo SLG z Dundom Marojem nastopilo na IV. dolenskem kulturnem festivalu v Kostanjevici na Krki, v nedeljo, 28. septembra. Mala Kostanjevica (najstarejša, a tudi najmanjše slovensko mesto) se iz leta v leto bolj intenzivno razvija v pravcato kulturno središče Dolenske, zlasti po zaslugi prizadevnega prosvetnega aktivista prof. Lada Smrekarja: jesenski festival vsako leto s številnimi gostovanji uglednih umetniških ansamblov je zares že impozanten — celjsko SLG pa (tudi sicer reden gost Kostanjevice, saj imajo Kostanjevčani celo abonma za celjska gostovanja) mora vsekakor tudi prispevati svoj delež k tem velikim prireditvam, poleg zagrebške in ljubljanske opere, ljubljanske drame, Društva slovenskih književnikov in drugih.

2. GLEDALIŠČE NA AVTOMOBILSKI CESTI

V nedeljo, 14. septembra, sta sindikalni podružnici SLG in radia Celje skupaj priredili kulturno-zabavno spored v mladinskem naselju Kronovo pri Otočju. Številni brigadirji (med njimi tudi celjski) so z veseljem in zanimanjem spremljali pisani spored; ta je obsegal vse mogoče vrste kulturne zabave — od najbolj sproščene varietijske komike mimo zabavne in ljudske glasbe do tehtnega literarnega humorja v enodejanki A. P. Čehova »Medveda«. Iz

predlanskega rednega repertoarja (»Stare ruske šale«) je SLG posebej za ta namen obnovilo uprizoritev Medveda (rež. J. Kislinger, nastopajo: Goršičeva, Penko, Strnad) z vajami v prostem času in tako kot edino slovensko gledališče nastopilo na sami delovni trasi, v mladinskem naselju (druga gledališča so nastopala kvečemu v Novem mestu in Kostanjevici in so brigadirji prihajali tja). Škoda, da ta iniciativa celjskega gledališkega kolektiva ni rodila še več podobnih nastopov — saj bi bilo med brigadirji gotovo dosti zanimanja za to, v SLG je bilo volje in pripravljenosti dovolj, a tudi v drugih gledališih bi bile možnosti dane.

3. PRVO LETOŠNJE GOSTOVANJE IZ LJUBLJANE

Ze pred uradnim začetkom gledališkega leta — namreč v soboto, 27. septembra — bo gostovala na deskah SLG znana eksperimentalna skupina ljubljanskih igralcev pod vodstvom Drage Ahačičeve, tako imenovano »Gledališče Ad hoc«. Nastopili bodo z dvema zanimivima sodobnima enodejankama: Jean Paul Sartre, Zaprtja vrata — in Christopher Fry, Feniks odveč. Z obema deloma so nastopili spomladi že v eksperimentalnem gledališču ljubljanskih Križank, kasneje pa so gostovali že v vrsti slovenskih krajev in povsod želi lep uspeh. Pohvaliti je treba pri njih zlasti repertoarni izbor — saj predstavljajo občinstvu dva (zelo različna) nad vse značilna avtorja sodobne svetovne dramatike, Slovitiga in zloglasnega gledališkega filozofa Sartra, očaka francoskega eksistencializma, zastopa v sporedu njegova najbolj dognana in idejno najbolj značilna drama — igra treh oseb (revolucionarja, lahkoživke in lezbijke) v peklu, od koder ni več izhoda; tu še enkrat obnovimo dramo zavoženega življenja in zopet spoznajmo geslo Sartrove filozofije: **Pekel je tvoj bližnji!** — Fryja, največjega zastopnika sodobnega poetičnega teatra, bomo spoznali iz ironične, a vseeno lirčno bogate moderne travestije antične pravljice o efeški vdovi, ki se ob moževem grobu vda drugemu... Dva povsem različna gledališka svetova se v tem sporedu dopolnjujeta, da ustvarita zanimiv odraz sodobnega dramskega snovanja na svetu. — Člani te — zares »ad hoc« sestavljene — gledališke skupine so nekateri vidni in ugledni igralci obeh ljubljanskih gledališč: Duša Počkajeva, Janez Albrecht, Jože Zupan, Draga Ahačičeva, Andrej Kurent in drugi. Obe deli je režirala iniciatorica skupine Draga Ahačičeva. G.

Zakaj pevski zbori preživljajo krizo?

PREMALO SKRIBIMO ZA VZGOJO MLADIH PEVCEV!

(Razgovor z glasbenikom prof. Borisom Ferlinecem)

Vse pogosteje slišimo, da pevski zbori »Svobode« in prosvetnih društev doživljajo neke vrste krizo, zlasti starejša društva s starejšimi zbori. Obrnili smo se na pevovodjo zbora celjske »Svobode« prof. Borisa Ferlineca in v kratkem razgovoru z njim zvedeli tole:

Res je, je dejal tov. Ferlinec, da so mnogi zbori zašli v težave. Ne samo to, da so tu in tam prosvetna društva v nekaki »nemilosti« pri kolektivih in da jim manjka materialnih sredstev. Bistvenejše je to, da so zbori ostali brez podmladka, da število aktivnih pevcev v zborih opada.

Konkretno zbor celjske »Svobode«. Pred štirimi leti je štel 40 pevcev. Danes jih je 26. Vzroke za tako opadanje ne moremo iskati v nedelavnosti, kajti zbor je vseskozi zelo prizadeven, ne moremo govoriti niti o togosti, saj je življenje zbora pestro. Vzrok je v tem, da so naši zbori dosegli že precejšnjo kvaliteto in da novi člani, če sploh pristopajo, zelo hitro omagajo in da se zbojijo zahtevnih vaj. Poleg tega metodajni v kolektivih od vodstev podjetij pa do organizacij vse premalo skrbijo za rast delavske kulture, pa tudi pomanjkanje društvenih prostorov prispeva svoj negativni vpliv.

O uspehih zbora nam res ni treba posebej pisati. Znan nam je z raznih koncertov in nastopov, slišimo ga v radijskih sprejemnikih. Pestrost zborovega življenja se odraža v tem, da zbor zelo pogosto gostuje izven Slovenije, da prireja taborenja in nastope ob morju, da obiskuje delavske centre širom po domovini in da tudi doma včasih priredi kaj zabavnega in se člani po trudapolnih vajah od časa do časa tudi razveselijo. Če bi naštevati, bi morali omeniti dolgo vrsto gostovanj, ki so bila združena s prijetnimi popotovalnimi užitki, vrsto izletov, družabnih prireditvev itd. Torej življenje v zboru ni monotonno in pretirno, zato lahko verjamemo tov. Ferlinecu, ki omenja drugačne vzroke.

Vprašanje, kaj storiti, da zbori dobijo nov kader, da bodo spet množičnejši, je prof. Ferlinec takole povedal: — V prvi vrsti je treba doseči večje sodelovanje z organizacijami in kolekti-

vih, predvsem pa z njihove strani dobiti več moralne pomoči. Drugo je, da je treba resno začeti vzgajati nove pevce. V začetku oktobra nameravamo zbirati nove mlade pevce. Da pa bi nam zaradi zahtevnosti vaj, ki zaradi novincev kvalitetno ne smejo nazadovati, ti mladi ljudje spet ne zbežali, bo treba organizirati krajše pevske šole. Občinski svet »Svobode« in prosvetnih društev bi v taki šoli pripravil udeležence do stopnje, da bi le-ti lahko brez vsakih težav pristopili h kateremu koli zboru in vadili v njegovem tempu in na njegovi višini naprej. S tako šolo bi brez dvoma naglo zvišali stopnjo kva-

litete naših zborov z izšolanim in številnim kadrom.

Drugi način pa bi bil ta, da bi v Celju poleg šolskih pevskih zborov ustanovili mladinske zборе, v katere bi vključili celjsko delavsko mladino. Le-ta bi brez dvoma bila potem neizperen vir za pevske zборе »Svobode« in prosvetnih društev. c. k.

K petdesetletnici septembrskih dogodkov

Ena najpomembnejših podob borbenega slovenstva na naši severni narodnosti meji so naši javnosti še najbolj znani tako imenovani **septembrski dogodki 1908**, katerih petdesetletnico obhajamo letos. Začeli so se v Ptujju dne 13. septembra, kjer je zborovala slovenska narodnoobrambna Ciril-Metodova družba. Na skupščino je prišlo mnogo Slovencev iz Ljubljane, Maribora in Celja, zlasti pa iz bližnje ptujске okolice. Ptujška nemška in nemčurska drhal je izkoristila dogodek za dejanski napad na slovenske skupščinarje. Pretep, pljuvanje, gnila jajca in črnilo, razbijanje šip na hišah ptujskih Slovencev, so bila sredstva, s katerimi so ob asistenci mariborske, celjske in celovške policije nastopili organizatorji tega divjaškega izgredata.

Neposredni udeleženci ptujskih demonstracij 78-letni Celjan Karel Perc, upokojeni knjigovodski mojster, ve povedati o njih naslednje:

»Tiste septembrske dni sem se poslovno mudil v Ptujju. Kot knjigovod celjske Zvezne tiskarne sem bil poslan v Ptujsko posojilnico popravljati knjigovodske knjige. Tako sem se mogel udeležiti manifestacij, ki so jih zavedni Slovenci pripravili udeležencem Ciril-Metodove skupščine. V soboto, 13. septembra zvečer smo se odpravili na kolodvor. Luči so ugasnili, tako da smo morali po temi skozi drevede, ki drži do kolodvora. Tudi na samem kolodvoru so nemčurji formirali izzivalni špalar, v katerem so prepevali šovinistično Die Wacht am Rhein. Od sprejema smo pospremili goste po stranskih poteh v Narodni dom, kjer so medtem že vse šipe razbili. Udeležil sem se sprejema

tudi naslednjega dne, v nedeljo, 14. septembra dopoldne. Nemška drhal se je zopet pripravila na izzivanje, prepevajoč die Wacht am Rhein, jaz pa sem intoniral Hej Slovani, s katero smo prepvili njihovo napadalno himno. Tokrat smo Slovenci imeli večino, ker so se nam pridružili kmetje, ki so prišli v mesto k maši. Popoldne je nemška drhal obkrožila ptujski Narodni dom in skupščinarje napadla s psovkami in gnilimi jajci. Jaz sem se kot fizični delavec in telovadec počutil dovolj korenjaka, da sem se zadel s črnilom zaletel v najbližjo gručo demonstrantov in nekaj pobalinov podrli. Za ta korak me je prijel policaj, ki sem mu zalučal v obraz vprašanje, če je to nemška kultura, za kar me je odpeljal k županu na zagovor. Seveda sem se lahko zgovoril na svoj službeni opravke v Ptujju, kljub temu mu nisem ostal dolžan odgovora za gnila jajca, nakar mi je zagrozil z zapornom, če takoj ne zapustim Ptujja.

V registraturi ptujске mestne občine je ohranjenih lepo število aktov, ki se nanašajo na razne policijske prijave v zvezi z opisanimi dogodki, med njimi tudi prijavi, ki se nanašajo na celjskega očitivca. Ta se glasi:

»Perc Karl: razžalitev stražnika. Dne 13. septembra 1908 o priliki praznika družbe Cirila in Metoda v Ptujju je prišel iz Narodnega doma proti meni zgoraj imenovani in pokazal na svoj suk-njič, ki je bil oškropljen s hektografskim črnilom ter kazal s prstom name in klical: To je nemška kultura! — Te besede so bile izgovorjene sramotljivo s tem, da je s kazalcem kazal name, so

bile namenjene samo meni iz razloga, češ da jaz nisem preprečil, da so Narodni dom obmetavali z jajci, napolnjenimi s črnilom. Iz teh razlogov sta imenovanega odpeljala stražnika Lasnik in Kalbič, oba iz Celovca, v stražnico zaradi osebnih podatkov.»

Nemški surovosti še s tem ni bilo ustreženo. Vsenemski reakciji je bila trn v peti šestdesetletnica »odkar se je odpravila tlaka in desetina, odkar je prenehalo gospodstvo nemških graščakov nad Slovenci«. Takratni napredni tisk je poročal: »Sledilo so napadi v Celju o priliki veselice, ki se je vršila dne 20. septembra v prid »Sokolskemu domu«. V Celju se je pobilo za več tisoč kron šip in steklenih napisnih tabel pri slovenskih trgovcih, v Mariboru pa so pobili Nemci okna Narodnega doma in slovenskih hiš.»

V odgovor na ptujski napad so izbruhnile v Ljubljani velike večdnevne protestne demonstracije. Ko je dne 20. septembra nastopilo nemško vojaštvo, ki je bilo takrat tu nastanjeno, je tekla tudi kri: četrtošolec štirinajstletni Ivan Adamič in enaindvajsetletni tiskarski strojnik Rudolf Lunder sta bila ubita, a več oseb je bilo laže in teže ranjenih. Splošne žalosti se je udeleževala tudi socialnodemokratska stranka. Narodno zavedni tisk je komentiral žalostni dogodek m. dr. takole: »Smrt teh dveh nedolžnih žrtvev je zavila ne le Ljubljano temveč vse slovenske dežele v globoko žalost in »Nemški izgrede in nasilnosti so imele tudi to dobro posledico, da so se ublažili domači boji, kar ni le pozdravljati z narodnega temveč tudi s kulturnega stališča.«

življenje na naši vasi

Hmeljarstvo le v močno zaokroženih področjih

Kaj predvideva predpis o rajonizaciji hmeljarstva

Na zadnji seji Sveta za kmetijstvo pri OLO Celje so razpravljali o nadaljni politiki širjenja hmeljskih nasadov v okraju. To je nujen ukrep, da ne bo hmelj razširjen tja, kjer ni pogojev zanj in da zaradi neekonomičnosti pridelovanje ne bo preveč drago, ker so v zvezi z razširitvami površin nujno potrebne tudi investicije, ki pa stanejo mnogo denarja. Hmeljske sušilnice, skladišča za gnojila, reprodukcijski material, dalje stroji, traktorji itd., vse to mora biti rentabilno. Znano je, da smo v pogledu stroškov pridelovanja še vedno pod povprečjem, ki ga beležijo hmeljarji v nekaterih razvitih deželah.

Na seji so odobrili poseben odlok o rajonizaciji hmelja. Enak odlok so sprejeli tudi v mariborskem okraju,

medtem ko bodo za ostale okraje v Sloveniji pogoji za nadaljnjo razširitev hmelja še bolj strogi.

Kaj v glavnem vsebuje odlok o rajonizaciji hmelja?

Hmelj se bo v bodoče širil le v proizvodnih okoliših po predhodni proučitvi pogojev, ki jih bo ugotovil Hmeljski inštitut. Nadalje mora biti z jamčena možnost postopne ureditve strnjene kompleksa, ki mora v bližnji bodočnosti obsegati najmanj 5 hektarjev strnjene nasada. Malenkostno odstopanje od tega bo izjemoma možno le v hribovitih predelih. Ta predpis velja predvsem za nehmeljska področja, to se pravi za območja občin Laško, Šmarje pri Jelšah, Rogaska Slatina, Slovenske Konjice in Kozje. Nadalje predvideva odlok enotno zasadi-

tev 2x2, ki je ugodna za strojno obdelavo. Saditi se bo smel savinjski »golding«. Razširitev bo nadalje možna zgolj v kooperaciji z zadrugami in z druge bodo poslej edini organizator proizvodnje.

V tem novem predpisu je seveda vrsta novosti. Zaokrožen kompleksni nasad je torej cilj. Na taki površini je mogoče v redu obdelovati hmeljišče, tu je možna učinkovitejša zaščita rastlin, tu so investicije polno izkoriščene itd. Toda predpis se srečuje s problemom, ki bo vedno hitreje stopal v ospredje. To je komasacija zemljišč. Pri današnji razdrobljenosti parcel bi bilo domala nemogoče urediti tako velike komplekse. Zato bodo do razširitve hmeljišč prišli najprej tam, kjer se bodo v vaških skupnostih znali pogovoriti in pripraviti tudi potrebne predloge za zamenjave zemljišč.

Novost prinaša tudi dejstvo, da bodo bodoče razširitve vezane na kooperacijo z zadrugami in da bo zadruga organizator proizvodnje. Zadruga v bodoče ne ob priznala obdelovanja, ki ne bo strojno. Prav tako bo zadruga bdela nad zaščito rastlin, nad gnojenjem itd.

Svet za kmetijstvo pripravlja tudi predlog, ki bo vključil obstoječe stanje novoposajenega hmelja, ki že raste po vsem okraju od Zgornje Savinjske doline pa tja do bregov Sotle.

Letos nas je narava bogato obdarila. Sadja je toliko, kot že desetletja ne. Lepo letino pričakujejo tudi vinogradniki. Čim dlje se bo lepo vreme držalo, toliko dlje bo krožilo zorelo in tem slajša bo žlahtna vinska kapljica. Potem bodo vinogradniki pred zidanicami spet pokušali svoje pridelke.

Resnično zmagoslavje

(Nadaljevanje s 1. str.)

ljubnih narodnjaških težanj, ki pa je naglo zamrl v rasti domače buržoazije. Dejansko svoboda, tako narodnostno, kot socialno, pa je slovenski človek, predvsem pa prebivalstvo podeželja in industrijskih središč doseglo šele po zmagoviti socialistični revoluciji in cilji tabornikov pred 90. leti, obogateni s težnjami delovnega ljudstva v poznejših obdobjih so šele sedaj v času socialistične graditve plodno poglajali iz tal. Nato je govoril o sedanjih nalogah in uspehih ter poudaril, da je Savinjska dolina svoj gospodarski napredek dosegla predvsem zato, ker so bili njeni prebivalci vedno napredni in kleni ljudje.

Po končanem govoru so udeleženci proslave poslali pozdravni pismi predsedniku Titu in predsedniku Marinku, nato pa je pod vodstvom tov. Predana sledil nastop združenih pevskih zborov

iz žalske in šoštanjске občine ter iz Celja. Temu pevskemu nastopu je sledil promenadni koncert sodelujočih godb na pihala. Tisti udeleženci, ki niso prisostvovali koncertu, so se napotili na razstavo v poslopju Hmezada, kjer so lahko ob slikah in drugih razstavljenih predmetih videli razvoj družbenih, političnih, gospodarskih, kulturnih in športnih silnic v Savinjski dolini od tabora pred 90. leti do danes.

Popoldan je potekal v vedrem razpoloženju in raznih prireditvah. Tako so popoldan nastopile folklorne skupine, med njimi tudi uspešna skupina iz Raven na Koroškem, nadalje priznani humoristi iz Maribora, medtem ko je tudi družabnost namenjen hmeljski dom »kristla« skupina jazz godbenikov ljubljanskega radia s priljubljeno pevko Marijano Držaj.

Žalec nenehno spreminja svoje lice

Kdor je poznal predvojni Žalec in kakšen je bil prva povojna leta, mu ni treba posebej navajati, kako je ta trg izpremenil svoje lice, ko je bila zgrajena nova avtomobilska cesta. Od nastanka nove komete so potekla komaj tri leta, a v tem času se je lice »savinjske metropole« še nadalje spreminilo: nova javna razsvetljava ji je dala že skoraj velemestni videz. Letos so se komunalna dela zopet razmahnila, tokrat že proti periferiji: nova cesta, kanalizacija, javni nasadi in javna razsvetljava ob postaji, mimo doma TVD Partizan in od železniškega prelaza do pošte, pa še okrog novega hmeljskega doma.

Svoj prispevek pa je dal k lepšemu izgledu kraja tudi »Savinjski magazin«, ki je že pred leti uredil prodajalno manufakturnega blaga, minulo leto novo prodajalno za tehnično blago, letos pa še konfekcijsko trgovino in špecijsko trgovino. Poznavalci razmer vedno povedati, da sta poslovavnici »Moda« in nova špecijska prodajalna med naj-sodobnejše urejenimi trgovskimi lokali v okraju. Sploh je treba vdstvu in kolektivu tega trgovskega podjetja izreči javno priznanje za pametno gospodarjenje z razpoložljivimi sredstvi, saj so pretežno večino teh investicij financirali iz lastnih sredstev, deloma le iz sredstev občinskega investicijskega sklada, pa opremo (hladilniki, tehtnice, silosi itd.) pa z najetjem posojila iz splošnega investicijskega sklada.

V tej zvezi pa kaže omeniti, da je za Savinjski magazin glede pomanjkanja poslovnih prostorov še vedno pereč problem. Promet je že tolikšen, tako trdijo v upravi tega podjetja, da bi morali zaposliti vsaj še 6 moči. To pa v sedanjem lokalu ni mogoče, pa tudi zalog ni mogoče tako sortirati, da bi lahko zadostili vsem zahtevam kupcev.

Kar se gostinstva tiče, je mnogokrat čuti glasove, češ da je gostiln več kot dovolj, samo ko bi se njih ureditev in kvaliteta uslug dvignila na višjo raven. Tej želji je v Zalcu ugodila gostilna »Hmeljar«, ki je preuredila vse svoje prostore tako, da je vsak poznavalec

prejšnjega lokala presenečen v pravem pomenu besede. Po ureditvi vseh gostinskih prostorov, torej tudi stranskih in pomožnih, lahko to gostilno štejem med restavracijske obrate. V kolikor bo tudi kvaliteta jestvin in pijač na odgovarjajoči ravni, bo ta lokal vsekakor lepa pridobitev Zalca.

Skrb za družbeno prehrano spada med osnovne naloge žalske občine v obdobju do leta 1961. Prvi korak na tej poti je že storjen. Tako so prav te dni končana dela na novem obratu družbene prehrane v Zalcu, s čimer bo rešen osnovni problem prehrane delavcev in uslužbencev v tem kraju. Toda ne samo to. Lokal, v katerem je imelo nekdanj sedež gostišče »Ob križišču«, bo sedaj po skoraj 18-mesečnem počivanju zopet izkoriščen. Glede na olajšave, ki jih nudi družba obratom družbene prehrane, pričakujemo, da bo obrat nudi dobro in ceneno hrano našim delovnim ljudem ter da ne bo več služil popivanju kot svojčas, končno pa, da bo kolektiv dobro gospodaril — brez izgub, sanacij in prisilne likvidacije, kot je nehala gostišče »Ob križišču«.

Ze teh nekaj del, ki so bila opravljena v preteklih in v letošnjem letu v Zalcu, je zahtevalo velika finančna sredstva. Dejstvo je, da niti vsaka posamezna gospodarska organizacija, niti občinski proračun in investicijski sklad sama ne bi zmogli tolikih sredstev.

Opravljena dela so rezultat skupne uporabe denarnih sredstev tako gospodarskih organizacij, kot občine in zveze. Ta način financiranja investicij je omogočil, da so iz starih, temnih in zatohlih lokalov nastali novi, zračni in svetli obratni prostori, ki ne nudijo le zadovoljstva potrošnikom in gostom, temveč nudijo tudi higienske delovne pogoje zaposlenemu osebju. Glede komunalnih del in opešav samega Zalca pa gre nedvomna zasluga predsedniku občine Ivanu Rančigaju, ki je s svojimi sugestijami in navseti nedvomno prispeval dokajšen delež k vsemu, kar je bilo doslej napravljenega.

Ukrepi za izboljšanje preskrbe

(Nadaljevanje s 1. str.)

videna odkupna cena do 28 din, za slabše vrste in kvaliteto pa od 10 din naprej, medtem ko je cena industrijskega sadja 6 din za kilogram. Prodajne cene sadja pa bodo od 16 do 50 din.

Izredno dobra letina sadja je letos presenetila kmetijske zadruge in poslovne zveze, ker niso pravočasno pripravile dovolj skladišč in embalaže. Najbolj se je na odkup pripravilo podjetje Agropromet v Celju. Vendar računajo, da bodo lahko na področju okraja vskladiščili okrog 200 vagonov sadja in še več, če bodo zadruge pravočasno uredile prostore za vskladiščenje sadja. Tudi na sušenje sadja se bo treba pripraviti in urediti sušilnice v ta namen. Ker je sadja dovolj, bi kazalo letos organizirati tudi sadne sejme, vsekakor pa težiti, da bo sadje čim ceneje brez posrednikov prišlo na trg. Primerov kot je n. pr. v Velenju, da potrošniki kupujejo sadje celo za 200 % dražje kot je odkupna cena, bi ne smelo biti. Tržne inspekcije bi morale v tem pogledu napraviti red.

Na seji so razpravljali tudi o odkupu živine, ki je v zadnjem času nekoliko v zastoju. Vzrok temu je prepoved klanja telet do šestih mesecev, čeprav se zaenkrat klanje telet tolerira, dalje odpor živinorejcev predvsem na Kozjanskem napram združnim dogonom. Delno je vzrok slabe preskrbe z mesom tudi premajhna strokovna sposobnost združnih kadrov pri odkupu živine. Zato bi kazalo, dokler se ti kadri ne usposobijo, da bi vsaj poslovne zveze

imele dovolj sposobnih ljudi za odkup živine. Vendar vse kaže, da se bo preskrba z mesom v kratkem času izboljšala.

Ker so v celjskem okraju živinski sejni odpravljani, bo vendarle potrebno organizirati sejme za plémsko živino. Na seji so bili tudi mnjenja, da bo treba uredbo o prepovedi klanja telet dosledno spoštovati, saj se s klanjem telet za pleme in telet z majhno težo dela velika škoda in bo treba nujno preiti na odkup pitanih telet z večjo težo. Ker ponekod kmetje nimajo pogojev za pitanje, bi morali v okraju usposobiti državna posestva in poslovne zveze, da bi teleta odkupovala in jih dalje pitala. Ko bo kmetovalec videl koristi od tega, bo tudi sam začel pitati.

Po razpravi o teh problemih so na seji sprejeli nekaj zaključkov. Okrajni ljudski odbor bo priporočil občinam, predvsem pa svetom za blagovni promet, da bodo poskrbeli za nemoten odkup sadja in poljskih pridelkov. Kmetijske zadruge naj pravočasno pripravijo skladišča in embalažo za odkup ozimnice ter učvrstijo organizacijo preskrbe mest in industrijskih središč s poljskimi pridelki. Finančne in tržne inspekcije naj dosledno preverjajo maloprodajne cene mesa. Občinski odbori naj bi pomagali pri organizaciji združnih dogonov, da bi na ta način izločili vse posredovalce pri odkupu živine, državna posestva pa naj bi čim prej uredila pitališča za živino.

Nato so odborniki razpravljali o združitvi nekaterih občin v celjskem okraju, ki v nadaljnjem razvoju komunalnega sistema nimajo več pogojev za razvoj.

Gre za združitve obsoletskih občin v eno močno občino s sedežem v Šmarju pri Jelšah, dalje za priključitev vojniške občine k celjski ter vranske k žalski. V prizadetih občinah so se volivci na zborih volivcev v večini primerov izjasnili za združitve odnosno priključitev, saj v tem vidijo le edino pravilno pot nadaljnega razvoja komunalnega sistema, od česar bodo imeli tudi sami koristi. Le v občini Vransko zborov volivcev ni bilo zaradi oportunitizma in konzervativizma vodilnih ljudi v občini, ki se nikakor ne morejo ločiti od sicer lepih tradicij, ki pa so za nadaljnji razvoj komunalnega sistema škodljive. V vseh prizadetih občinah, razen vranske, so o združitvi razpravljali tudi občinski ljudski odbori na svojih sejah ter se strinjali s predlogi volivcev o združitvi.

Zato so se tudi odborniki obeh zborov okraja strinjali z združitvijo kozjanske, rogaške in šmarske občine v eno močnejšo občino s sedežem v Šmarju in s priključitvijo vojniške občine k celjski ter vranske k žalski. Predlog o teh spremembah upravne razdelitve v celjskem okraju bo okrajni ljudski odbor poslal republiški ljudski skupščini, ki bo o tem sklepala na svojem prvem zasedanju.

TRGOVINA Z ŽIVILI

sprejme takoj trgovsko pomočnico — mlajšo moč. Poudrbe poslati na upravo lista pod šifro »Mlajša moč«.

žena*dom*družina*žena*dom*družina

„Družina in gospodinjstvo“ na Zagrebškem velesejmu

Obiskovalci letošnjega Zagrebškega velesejma se posebno radi ustavljajo v paviljonu, kjer mednarodna revijska razstava »Družina in gospodinjstvo 1958« nudi izredno mnogo prijetnih presenečenj. Vidi se, da je prirediteljem šlo za kolektivno družbeno-politično in gospodarsko manifestacijo najboljših uspehov vseh, ki na kakršen koli način sodelujejo pri uresničevanju skupnih naporov za dvig življenjskega standarda.

Glavni smisel in značilnost letošnje revijske razstave »Družina in gospodinjstvo« je v poudarku, da bomo višji standard dosegli le ob smotrnejšem izkoriščanju sedanjih možnosti ter s prizadevanjem, da bi mnoga opravila, ki so zdaj na ramenih gospodinj in družine prenesli na skupnost. Skozi vse paviljone na razstavi je nazorno prikazano, kako se morejo v okviru stanovaljskih skupnosti reševati osnovni problemi, ki zadevajo gospodinjstvo in

družino, da bomo lahko laže in lepše živeli. Razstava kaže pot, ki naj omogoči vsaki družini, da dvigne svoj življenjski standard in se osvobodi naporne in neproduktivnega dela v gospodinjstvu. Ko bodo taka najtežja domača dela, problemi otroških zavetišč, prehrana itd. z ustanavljanjem servisnih služb prenešeni na skupne napore v stanovaljskih skupnostih, bo družini, predvsem pa gospodinj prihranjenega mnogo dragocenega časa, ki ga bo lahko izkoristila za osebno izobrazbo, razvedrilo ali društveno delo.

Poglavitno idejo razstave izpričuje njen prvi del, ki je posvečen stanovaljski skupnosti kot organizaciji z najugodnejšimi pogoji za izboljšanje življenjskih pogojev sodobne družine. Na razstavi je prikazan idejni tip stanovaljske skupnosti, v kateri živi 5000 ljudi v hišah sredi parkov in zelenja. Ta skupnost ljudi ima v svoji sredini lastno osemletko, preskrbovalno središče, najrazličnejše servise za pomoč gospodinjstvu, ustanove za varstvo otrok itd. Strokovnjaki so zračunali, da znašajo stroški izgradnje takšnega stanovaljskega naselja 760.000 dinarjev na enega prebivalca. Če ti načrti ne bi bili tako smotrno urejeni, pa bi stroški znašali okrog 1 milijon din.

Razen tega idealnega tipa pa lahko vidimo na razstavi tudi zametke stanovaljskih skupnosti v ljubljanskem Zasavskem naselju, Zagrebu, Sarajevu, Velenju in drugod.

Nadaljnji trije paviljoni podrobneje prikazujejo temeljne zamisli pomena in vloge stanovaljske skupnosti. To so praktične demonstracije posameznih oblik, servisov in samopomoči prebivalcev, otroške in socialne ustanove in delo v moderno urejenem gospodinjstvu. Sleherna zamisel je prikazana tudi praktično, tako da se na razstavi vse giblje.

Na razstavi je posvečena posebna pozornost tudi ureditvi individualnega gospodinjstva. Zavoda za napredek gospodinjstva Slovenije in Hrvatske seznanjata obiskovalce velesejma s sodobno opremljenimi kuhinjami v zasebnem gospodinjstvu, z organizacijo in racionalizacijo dela, hitrim pripravljanim gotovim in polgotovim prehranbenim proizvodov, pravilno prehrano itd. V posebnem delu razstave pa lahko vidimo še sodobno urejeno prodajalno živil in industrijskih izdelkov, delo moderne trgovine s konfekcijo in samopostrežne restavracije.

Dejstvo, da so mnoge objekte in načrte s te razstave že odkupili posamezni ljudski odbori občin, nam daje upanje, da bomo vse te koristne novice, ki smo jih videli na razstavi, kmalu lahko tudi kupili.

Organizatorji razstave, pri katerih je sodelovalo 21 društvenih organizacij, niz podjetij in preko 1000 strokovnjakov, so nam topot pokazali, kako mora biti organizirano življenje sodobnega človeka in družine v naši socialistični skupnosti.

Takole je Zveza prijateljev mladine Slovenije uredila na razstavi v Zagrebu sobo za predšolske otroke.

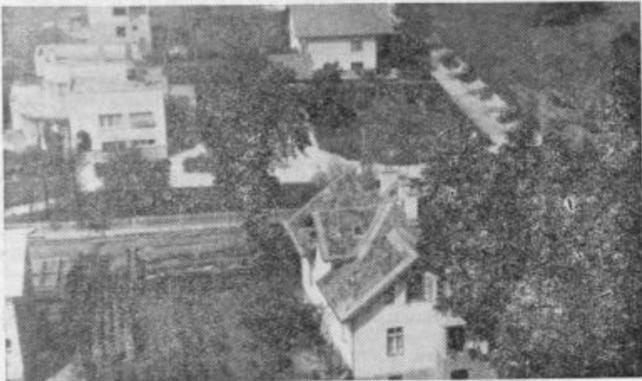
Prvi celjski nebotičnik

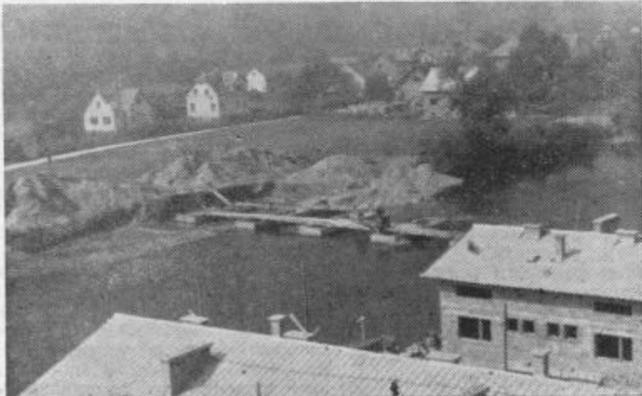
Te dni je nad strehami v nekaj letih nastalega »otoka« — novega mestnega predela — zrasedel prvi nebotičnik v Celju. Pred leti sta bila ljubljanski nebotičnik in beograjska »Albanija« edini atrakciji te vrste v Jugoslaviji. Danes pa baje že rastejo kot gobe po dežju. Stanovanja, stanovanja in zopet stanovanja. Naša

mesta se širijo z veliko naglico. Da pa bi ta izredna gradbena dejavnost ne zavzela preveč površin na škodo kmetijstva, se naši projektanti vedno bolj oklepajo vertikale, ki ne stane nič.

Celjska stolpnica (to je skromnejše nadomestilo za epiteton nebotičnik) je vidna iz vseh strani. Kipi iznad mestnih streh pod nebo kot

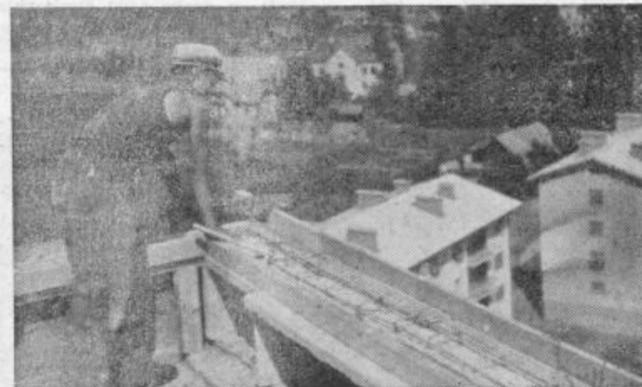
simbol časa, ki tudi gradbeni dejavnosti daje nove oblike in dimenzije. Nad nizkimi vrstnimi hišami na obrežni strani otoka pa izgleda kot pravcati velikan. Sedaj je še v surovem stanju, toda ko bo tudi zunaj ometan, bo s svojo belino nudil pravcato veličastje. Toliko mogočnejši vtis dobi človek, če se povzpne na njegov vrh, kjer zidarji te dni polagajo zadnje opeke na dimnike. Vrtoglava višina se nudi očem na pravcato gradbeno mravljišče »otoka«. Nekoč kar spodobne vile izgledajo od tam zgoraj kot pritlikave igračke. Savinja se blešči na drugi strani, čeznjo pa ravno te dni gradijo nov most, ki bo bližnjica Liščanom do mesta. Komaj vidni količki ob reki naznačujejo bodoče obrežje regulirane Sa-

vinje, proti ljubljanski cesti pa so vidni trije pravokotniki, obeleženi z velikimi koli. Tam bodo stali trije bratje velikana, odkoder se predajate razgledovanju. V uvodu sem rekel prvi celjski nebotičnik. Prvi je res, toda ne bo dolgo edini.

Zdaj pa nekaj besed o tej največji stavbi.

Stolpnica, ki so jo začeli »betonovci« za mestno občino graditi letos v mesecu marcu, bo dala streho 44 družinam. Toliko stanovanj bo v njej. Ima dvoetažno klet, nad njo pa še enajst polnih nadstropij, na vrhu pa so še ateljeji, strojnica za dvigalo in pralnice. V vsakem nadstropju bo četvero stanovanj (dnevna soba s kuhinjsko nišo, predsoba, spalnica, stranišče, prha, shramba in mali balkon). Zgradba je visoka 34 metrov. Vanjo so pozidali ca. 500.000 opek. To je ogromna številka, če odvajamo prvi dve kletni etaži, ki sta iz betona. Na zgradbi je od marca sem delalo okoli 65 do 70 ljudi dnevno. Vsaka etaža je terjala povprečno po

pet delovnih dni. Ko bo stolpnica končana, se bo vanjo vselilo 44 družin. Nadstropja bo povezovalo stopnišče in neizogibno dvigalo. Na vrhu bosta dva slikarska ateljeja in pralnica, ki bo opremljena z modernimi stroji. Okoli 150 ljudi bo stanovalo v tej veliki hiši. Pred stolpnico bodo v kratkem začeli graditi dozidek, v katerem bodo uredili trgovine za novo mestno četrt.

Res spoštljiv vtis se nudi obiskovalcu na tem gradbišču. Ta velika stavba pa vzbuja tudi upanje: — Se bo našlo tudi zame? Toda kolikor je ta stavba velika, vendar ne more sprejeti pod streho več kot 44 družin. Proslincev pa je na stotine. Kateri bodo tako srečni, da se bodo iz tsnih sobic, iz kletnih lukenj, iz barak in s ceste vselili semkaj? Stanovanja ravno niso komfortna, zato upamo, da tokrat ne bo selitev iz lepega v še lepše...

DA NE BO OSTALO LE PRI OBLJUBAH...

ANKETA O DRUŽBENI PREHRANI

Zavedajoč se pomembnosti organizirane, dobre in cenene prehrane naših delovnih ljudi (ki ima nadvse pomembno vlogo pri delovni storilnosti) se je Okrajni sindikalni svet Celje skupno z Gostinsko zbornico odločil izvesti anketo o družbeni prehrani. Po vseh podjetjih našega okraja, ki zaposlujejo preko 100 ljudi, je bilo te dni razposlanih 10.000 anketnih listov in bo tako anketiranih približno ena šestina vseh zaposlenih v naših delovnih kolektivih. Odgovori anketirancev na 11 vprašanj naj bi pokazali, kakšne so potrebe po obratih družbene prehrane, kje naj bi bili ti obrati in kaj naj bi nudili našemu delovnemu človeku. Zadnje čase vse pogosteje in vse nujneje prodira želja delovnih ljudi, da bi imeli vsaj en topel dnevni obrok izven svojega doma. Predvsem si to žele zaposlene žene, da bi jih vsaj kuha razbremenila.

Ze dolga leta v Celju — pa tudi v drugih industrijskih središčih upogajljamo, da naši abonenti, ki se hranijo v gostinskih obratih ali menzah, nimajo dobre, okusne, niči zadostne, še manj pa biološko pravilno sestavljene prehrane. Prehrana pa mora sloneti na znanstvenih dognanjih (biološka sestava). Premalo pozornosti posvečamo tudi ljudem, ki skrbijo po teh obratih za ljudsko prehrano. Največkrat se v kuhinje zatečejo primitivni ljudje (sicer z dolgoletno kuharsko prakso), ki nimajo pojma o smotnosti prehrane. Gostinska zbornica bo zato letos organizirala posebne tečaje za osebe večjih tovrstnih obratov, da bo na ta način zajamčena strokovnejša priprava jedil v obratih družbene prehrane.

Ze dolgo časa se pri nas borimo za ustanavljanje prepotrebnih obratov za družbeno prehrano. Prvi tak obrat nam je v Celju obljubila industrija v Gaberju — toda ko bi se obljube morale začeti izpolnjevati, so se podjetja spotaknila ob finančne ovire in izgleda, da se bodo razveseljivo obljube razblinile. Ne bi radi kritizirali tega ali onega podjetja, da kaže premalo odločne prizadevnosti pri reševanju tako važnega vprašanja kot je družbena prehrana. Dejstvo pa je, da nekatera podjetja še vedno najdejo sredstva za manj potrebne stvari, da se še vedno trošijo milijoni za manj koristne namene. Potem pa se čudimo, ko statistike pokažejo ponekod kar porazne številke obolenj in

da izčrpani delavci vrstoma prosijo za premostitve na lažja delovna mesta. Redko pa se pristojni ljudje v podjetju vprašajo, kje so vzroki za tako stanje.

Vsekakor bi bili v nekaterih podjetjih mnogo manj potrebni luksuzni avtomobili najnovejšega tipa, najmodernejši stroji, množični izleti itd., kot pa ureditev obrata družbene prehrane! Naj vzamemo samo en primer: Več podjetij organizira izlete (mnogokrat povsem nekoristne) tak izlet stane 100 ali 200 tisoč dinarjev. Če bi se več podjetij na enem teritoriju združilo in se odpovedalo takim izletom, bi lahko s skupnimi sredstvi kaj kmalu zgradili prepotrebni obrat družbene prehrane.

Prizadevanja Okrajnega sindikalnega sveta in Gostinske zbornice, da se z vso energijo na terenu po omenjeni anketi izvede akcija za ustanovitev obratov za družbeno prehrano, je treba vsekakor pozdraviti. Ker so morda doslej za tak obrat vodilni ljudje v podjetjih pokazali premalo ali nič razumevanja,

bo nemara ta akcija uspela zdaj, ko bodo sodelovali prizadeti delavci sami, ko bosta stopila v ostrejšo borbo delavski svet in sindikat, ki bosta dokazala, da je za večjo storilnost delavca najprej potrebna pravilna, dobra in izdatna prehrana. Pred delavci bo potrebno tudi odkrito nastopiti, da bo treba del dohodkov odstopiti za ureditev obrata za družbeno prehrano — jasno pa je, da bodo v to borbo predvsem vključeni zainteresirani delavci in ne polproletarci, ki jih družbena prehrana »ne boli«.

Komisija za družbeno prehrano pri OSS Celje je priporočala, naj predvsem tudi sindikati živo sodelujejo v tej borbi in vplivajo, da bo ta akcija čim prej in čim bolj uspela.

Odgovori anketirancev bodo nakazali, kje so največje potrebe in kje je danih največ možnosti, da bomo ustanovili prvi tak obrat, ki pa bo moral biti res tako urejen, da bo služil za vzor poznejšim obratom.

20. september 1908 v Celju

Nemških tolovajev je bilo 20. septembra 1908 deležni tudi Celje. Klub slovenskih naprednih akademikov je v nedeljo, 20. septembra priredil veliko narodno slavnost v Narodnem domu. Ta prireditev je seveda »ogrožala« nemški značaj Celja. Nemški listič »Deutsche Wacht« je ves teden prej nemoteno pozival nemškutarjo na poboje Slovencev, ki bodo tisti dan prišli v Celje.

Prišla je nedelja, 20. septembra. Amtsvorstand dr. Otto Ambroschitsch, ki je bil tudi šef mestne policije, je pojal celjsko policijo iz raznih mest, Celovca, Maribora, Ptuja in drugod, seveda ne da bi ščitila pred nemškutarji Slovence, temveč da bi branila »nemški značaj« mesta.

Z jutranjimi vlaki je pod vodstvom urednika ptujskega »Stajerca« Karla Linharta navalila v Celje nemškutarška fakinaža iz raznih spodnještajerskih nemškutarjskih krajev. V »Deutsches Haus« (zdaj Dom OF) je bil za dole pretepače pripravljen gulaž in pivo. Bilo je seveda vse brezplačno in je stroške poravnal mestni magistrat.

Pri vsakem vlaku je nemškutarška sodrga čakala prihajajoče Slovence. Za izhod iz železniške postaje so bila odprta le ena vrata. Pred temi vrati so napravili ozek kordon, skozi katerega so prišli primorani iti vsi, ki so prišli z vlakom. Nemškutarji so dole izvalili s »Heil« klici, kdor s »Heil« ni odgovoril, jih je neusmiljeno dobil z gorjačami, s katerimi so bili Nemci oboroženi, po glavi. Bilo je nekaj primerov, da so pretepeni morali iskati zdravniško pomoč. Te poboje je policija mirno gledala in v zaščito Slovencev ni storila ničesar.

Popoladne je fakinaža navalila pred Narodni dom, kjer so tulili nemško izvalno pesem »Die Wacht am Rhein« ter streljali v šipe poslopja z revolverji, okna pa obmetavali s kamenjem. Da je bilo kamenja dovolj po ulicah, je že prej poskrbel mestni magistrat. Nemške demonstracije so se pred Narodnim domom ponavljale do večera.

Ponoči se je nadaljeval pohod po mestnih ulicah. S kamenjem so pobili okna na vseh slovenskih hišah in razbili vse slovenske napise. Prizanesli tudi niso slovenski okoliški deški šoli, ki je bila takrat v sedanjih Razlagovi ulici. V pritličnih razredih je bilo polno kamenja. Tudi slovenska zasebna dekleška šola šolskih sester v sedanjih Vodnikovih ulici je bila deležna dejanj nemške kulture.

Ker se je bilo bati nočnega nemškega navalna na Narodni dom, v katerem je bila slavnost, je okrajni glavar baron Müller poklical vojaštvo 87. pešpolka na ulico. Vojaštvo je zaprlo vse dohode do Narodnega doma.

Od teh dogodkov je preteklo 50 let in je prav, da se jih spomimo v našem svobodnem slovenskem Celju.

M. C.

MLADINA IZ SISKKA JE OBISKALA CELJE

Pred dnevi so graditelji avto ceste iz Siska obiskali Celje. Ogledali so si Tovarno emaljirane posode in Stari grad.

Mladim brigadirjem iz bratske Hrvatske, ki so pred kratkim odložili krampe in lopate, je poleg ostalih zaželel dobrodošlico tudi sekretar Občinskega komiteja mladine v Celju tovariš Avgust Vohar. V pozdravnih besedah je

poudaril velik pomen brigadnega življenja pri utrjevanju tovarištva in enotnosti med mladino ter izrazil željo, da bi mladina iz Siska in Celja navezala se tesnejše stike.

Komandant Sisaške brigade tovariš Medovka se je v imenu svojih brigadirjev zahvalil za prisrčen sprejem ter povabil celjsko mladino na obisk v Sisk.

CELJSKI TRG V TEM TEDNU

Včasih gospodinja »gor plača«, ko predolgo čaka na znižanje cen, ko se odloča za vkuhanje sadja in povrtnine. Tako je še prejšnji teden zlasti socialistični sektor ponujal izredno lepo papriko, paradiznike in zelene kumarice za vlaganje po razveseljivo nizki ceni, ker je bilo teh pridelkov dosti. Toda mnoge gospodinj se čakale še znižanja cen in s tem zamudile lepo priložnost. Zdaj zelenih kumaric za vlaganje skoro ni več mogoče dobiti, če pa so, so dražje. Prav tako se lahko bojimo, da tudi pri paradizniku in papriki kmalu ne bo več lepe izbire. Zato pohitimo z vkuhanjem!

Pri grozju tudi iz dneva v dan pričakujemo padca cen. Toda kot smo zvedeli na pristojnih mestih, se namizno grozde verjetno ne bo pocenilo, ker ni večje ponudbe. Ceneje pa bomo v prihodnjih tednih lahko zobali domačo »izabelo«. Iz te je tudi najboljši grozdni sok in gospodinj se ga bodo gotovo tudi letos pripravile v večjih količinah. Katera še nima lastnega sokovnika, si ga lahko za malenkostno odškodnino izposodi v servisnih pralnica.

Cene živlom so bile v tem tednu ustajene in so se takole gibale:

(Cene v oklepaju veljajo za privatni sektor)
Krompir 16-17 (18-20); čebula 60-78 (80-100); česen 160-180 (160-200); fižol v. — (80-90); fižol n. — (50-70); fižol str. 40 (30-60); solata 55-44 (50-80); cvetača 40 (50); špinaca — (80 do 100); grah str. 80 (-); buče jed. 15 (15-15); peteršilj 50 (60-100); zelena — (70-100); korenjček 30-40 (50-60); koleraba — (30-40); pesa 25-40 (20-40); kumare 16-55 (25-100); kis — (40); paradiznik 10-20 (10-35); paprika 38-40 (20-40); gobje sv. — (200-300); zelje gl. 20-28 (20-30); gobje suhe — (1000); slive suhe 280 (-); orašidi 400 (-); orehi celi — (200-250); orehi lušč. 800 (-); mleko — (36); skuta — (160); smetana — (240); maslo — (500); kokoši — (470-750); piščanci — (250-370); raec — (500); riže — (220); zajci — (500); med — (520-400); jajca 17 (17-19); koruza — (45-50); pšenica — (45-50); oves — (40); ječmen — (40); hruske 22-28 (30-60); jabolka 20-25 (20-40); slive 38 (30-45); grozde 50-90 (40-50); limone 280 (-); breskve 80 (50-70); redkev — (40); malinovec 500 (-); paradizna meza 125 (-); lubenice 14 (-); obrati 30 (30-40); jabolčni 25 (-); vinski most — (90); por — (70); malancan 25 do 50 (50-60); feferoni 80 (150); zelje kislo — (50); hren — (100); kutine — (70).

Pet nezdod v dveh dneh

Letos je bilo pri Tajništvu za notranje zadeve v Celju registriranih že nad 260 prometnih nezdod (ali vsak dan ena). Pred dnevi so bile nezdode zopet pomnožile tako, da jih je bilo v dveh dneh kar pet. Najbolj so bili prizadeti motoristi in sopotniki (7 v bolnišnici).

V Smarjeti pri Celju je 11. t. m. trčil motorist v smerenik in se prevrnil v jarek. Pri nezdodi je bila teže poškodovana njegova žena.

Istega dne je na križišču Cankarjeve in Gubčeve ulice v Celju zakrivil težjo nezdodo voznik osebnega avtomobila iz Ptuja, ker ni upošteval prednosti motorista, ki je vozil naravnost proti pošti. Motorist in sopotnica sta bila teže poškodovana.

Dne 12. t. m. je na ljubljanski cesti na odcepu za Veterinarski zavod voznik osebnega avtomobila pred križiščem iz stranske ceste nadaljeval vožnjo, čeprav je v tem trenutku po ljubljanski cesti privozil motorist Slavko Kolenc. Na mokri cesti je motorista zaneslo in je padel. Njegov sopotnik je bil teže poškodovan.

Istega dne pa je voznica konjske vprege Mira Arzenšek iz Arje vasi povzročila na križišču v Petrovčah prometno nezdodo, ko ni upoštevala prednosti motorista, ki je vozil proti Zaleu. Motorist je zavozil v globok jarek. Sopotnika so teže poškodovane prepeljali v celjsko bolnišnico.

KRONIKA NESREČ

Marija Rečnik iz Loč pri Poljanah in njen mož sta padla z motorjem. Rečnikova si je pri padcu poškodovala roko in nogo ter pretresla možgane, mož pa je odnesel lažje poškodbe. Oba se zdravita v bolnišnici.

Ivan Vodovnik iz Kasaz pri Petrovčah se je z vrelco vodo opeknel po telesu.

V kamnolomu v Pečovniku je kamen poškodoval nogo delavcu Francu Esihu.

Pri padcu z voza si je zlomil levo nogo Danijel Bereko iz Rogaske Slatine. — Tudi Dominik Kugter iz Smartna v Rožni dolini si je zlomil nogo pri padcu.

4-letna Vida Jazbec iz Vilharjeve ulice se je polnil s krompom in dobila težje opekline po telesu.

Zivo apno je poškodovalo oči Ljudmili Lančič iz Pečovnika. Prepeljali so jo v bolnišnico v Maribor.

Ivan Zupanc iz Latkove vasi pri Preboldu si je pri padcu zlomil nogo.

V rudniku Liboje si je poškodoval rebra rudar Jože Pavlič.

Emil Jevnišek iz Loke pri Zasmu je padel z zidarskega odra. Poškodoval si je glavo in ključnico.

Antonija Jakovina iz Vranske gorce si je pri padcu poškodovala nogo.

Pri delu se je s sekuro vsekval v nogo Anton Fendri iz Ritnika pri Sentjurju.

ZADRUŽNIKI V GALICIJI PRED VELIKIM DOGODKOM

Požrtvovalni zadrudniki v Galiciji bodo v nedeljo slavili eno največjih delovnih zmag. Pred letom dni so začeli zbirati les in zasadi li lopate, danes pa tam stoji lep zadrudni dom, ki bi bil v ponos tudi večjemu in bogatejšemu kraju.

Pokroviteljstvo nad vsemi prireditvami ob otvoritvi je prevzela Okrajna zadrudna zveza. Ob otvoritvi pa bo govoril tudi njen predsednik tov. Lubej.

Prevalci Galicije, mladi zadrudniki in starejši kmetovalci z veseljem pričakujejo ob tej priliki čim večji obisk. Radi bi pokazali, da gredo s časom naprej in nočejo, da bi Galicija ostala zakotna vas.

OBSOTELČANI SO ZBOROVALI

V nedeljo so skoraj v vseh krajih ob Sotli bili zbori volivcev. Zborovali so v Podčetrtku, v Imenem, v Viršanju in drugod. Razpravljali so o združitvi treh obotelskih občin in soglasno sklenili ter predlagali, da bi novi upravni sedež naj bil v Smarju pri Jelšah, ker geografsko, prometno in tudi gospodarsko to najbolj odgovarja. Istčasno so predlagali kandidate za zadrudne svete ter se pomenili o občinskem perspektivnem načrtu.

gibanje prebivalstva

V času od 6. do 15. septembra 1958 je bilo rojenih 26 dečkov in 30 deklic.

Poročili so se: Viktor Keršan, ključavničar in Frančiška Grosek, bolniška strežnica, oboje iz Celja; Franc Mlinar, inženir rudarstva iz Zidanega mosta in Marija Vovk, zobotehničarka iz Smarja; Anton Smodič, mizarški pomočnik in Cecilija Bratkovič, babica, oboje iz Bakove p. Murski Soboti; Florijan Dvoderič, kovač in Barbara Rugani, delavka, oboje iz Celja.

Umrli: Ivan Kukovec, mlinar iz Zabukovce, star 58 let; Karel Rednak, upokojenec iz Celja, star 72 let; Valentin David, upokojenec iz Celja, star 81 let; Vinko Muderendorfer, učitelj v pokouju iz Celja, star 64 let; Franc Novak, mizarški mojster iz Vojnika, star 65 let.

šport • šport • šport • šport • šport

Celje - zmagovalec mednarodnega troboja

Celjski atleti in atletinje nimajo sreče z vremenom. V mislih imamo njihovo dobro voljo, ko so hoteli po uspešnih atletskih nastopih na tujem preteko sredo na domačih tleh pokazati pred domačimi ljudmi visoko stopnjo tega športa v našem mestu. Preko 25 domačih in avstrijskih atletskih reprezentativcev je bilo zbranih na stadionu Borisa Kidriča, vsi na višku svoje forme — pa vendarle je dež pokvaril vse upe in nade na rekordno storitev. Lilo je kot iz skafala in tudi v takem vremenu, na poplavljenih atletskih napravah, se je odvijal dvosmerni atletski program, v katerem ni manjkalo razburljivih borb med nastopajočimi atleti in atletinjami.

Kot v prvem srečanju junija v Grazu, tako je tudi v povratnem srečanju v Celju zmaga pripadala reprezentanci Celja. Pri moških so Celjani zbrali 110 točk, Graz 81 in Ljubljana 72. Pri ženskah je zmagala Ljubljana s 77,5, sledi Celje 59 in Graz 49,5 točke. V celokupnem plasmannu je po zaslugi odlične zmage atletov bil vrstni red mestnih reprezentanc naslednji: 1. Celje 169, 2. Ljubljana 149,5 in 3. Graz 150,5 točke.

CELJE - prizorišče finala zvezne atletske lige

Kdor se vsaj malo spozna na atletiko in sistem tekmovanja pri nas v Jugoslaviji, mora priznati, da spada med najboljša in najkvalitetnejša atletska tekmovanja sezone — finale zvezne atletske lige, v katerem se sreča 6 najboljših ekip iz Jugoslavije. Po vslednem presledku je Atletska zveza Jugoslavije odredila naše mesto za prizorišče letošnjega finala moških ekip. Po uspehih v obeh kolih zvezne lige se bodo v Celju v dnevi 27. in 28. septembra zbrali atleti naslednjih najboljših jugoslovanskih klubov in društev: Partizan in Crvena zvezda iz Beograda, Spartak iz Subotice, Mladost iz Zagreba, ZAK Ljubljana iz Ljubljane in domači Kladivar. V omenjenih klubih so pravzaprav zbrani vsi jugoslovanski reprezentanti s častnimi izjemami (Mural, Bezjak, Skrinjar), ker se v družbo najboljših ni vrstila zagrebški Dinamo.

Borba za naslov državnega ekipega prvaka se bo odvijala med beograjskima tekmečema Partizanom in Crveno zvezdo, Kladivar pa bo branil že svoje tradicionalno tretje mesto, ki mu ga letos resno ogrožata Spartak in Mladost. Sicer pa upajamo na najboljšo — celjski atleti so dobro pripravljene, tekmovanje se vrši na domačem tekalšču in pred domačimi gledalci, ki bodo brez dvoma v teh dneh prišli

Lep uspeh Celjanov v Avstriji

Celjski rokometarji so v nedeljo gostovali v St. Vidu na Glini v Avstriji, kjer so s tamosnjimi rokometarji odigrali prijateljsko tekmo. Kljub kratkemu vodstvu Celjanov se je srečanje končalo s tesno zmago 12:11 (5:6) domačinov. Za Celje so bili uspešni Ježovnik 3, Sežko 3, Bukovec in Travner po 2. Po pisanju avstrijskega lokalnega časopisa so Celjani zapustili izredno ugoden vtis. Zeleli bi si le, da bi tudi na domačih tekmovanjih korakali kot v prejšnjih letih kvalitetnim storitvam naproti!

TEZKO PRIDOBLEJENE TOČKE...

Kar 10 golov smo videli v soboto na Glaziji v srečanju slovenske coneke lige med Soboto in Kladivarjem. Bilo je to razburljivo srečanje v katerem so domačini jedva odnesli lečo kožo. Visok rezultat 6:4 (3:1) nam pove, da sta bili obe obrambi šibki, napadaleci obeh enajstoric pa nadvse uspešni. Domača obramba je delala takšne napake, da so se gledalci močno razburjali. Sicer moramo pohvaliti goste iz Murske Sobote, ki so se po letu dni zopet vrnili v kvalitetno ligo, ker predstavljajo odlično ekipo, ki bo še marsikomu v tekmovanju zmešala račune. Tudi v Celju niso kar tako njeni Kvaritca drugga polovica pa po uspešnem голу Kvaritca že s 4:1 in pri tem stanju, ko je že vse izgledalo za goste izgubljeno, so se vrgli v boj z vsemi silami. V kratkem presledku je bilo 4:3, nakar je Hribernik povsial na 5:5, gostje zopet znižali na 5:4. Izenačenje je viselo v zraku... Pripisati moramo, da so gostje nekolikokrat zadeli prečko, zadržali so tudi kazenski strel — preveč sreče niso imeli! Res je, da tudi Celjanom ni zveza našla vedno poti v mrežo, večkrat se je odbila od nesrečnih vratnic. Vse to pa ne opravičuje slabe in raztrgane igre Kladivarja. Ah je moštvo v trenutni krizi ali je za slabost le rezultat trenutnega nerazpoloženja in živčnosti nekaterih igralcev? Ne bomo ugibali — zeleli bi le, da se te rane zacelijo, saj smo žele nastopiti tekmovalno sezono, kjer se iz tedna v teden delajo točke. Vsaka izguba časa in dragocenih točk bi bila v veliko škodo Kladivarja in s tem športnega Celja.

V podzvezni ligi je Olimp po dokaj slabih igri podlegel nič kaj boljšim nogometarjem Bratisva iz Hrastnika z 6:1 (0:0). V moštvo Olimpa je dal odlično igro Coklić, vsi ostali igralci pa so bili precej pod povprečjem. Soštanjani so se vrnili iz Brežice s porazom 1:2. Stanjeani so se vrnili iz Hrastnika proti nogometarji ZSD Celja pa iz Hrastnika proti Rudarju s 3:4. Tokrat so se lahko iz našega okraja veselili le nogometarji Kladivarja iz Stor, s 6:2 in nogometarji iz Slov. Konjice, ki so v Rogatec premagali tamkajšnje Bratisvo s 4:5! Srečanje med Proletarcem in Svobode je bilo 2:0 za Proletarce.

V nedeljo se je pričelo tudi tekmovanje v II. razredu CNP. In prvi rezultati — Kladivar B : Proletarce B 7:1, Partizan Radeče : Edinstvo (Rog. Slatina) 6:2, srečanje med B moštvo trboveljskega Rudarja in Laškim pa ni bilo odigrano. Na zadnjem športnem dnevu celjskega učiteljskega je nastopilo 6 moštvo v nogometnem tekmovanju, ki so bila razdeljena v dve skupini. V finalu so mladinci V, letnikov premagali mladince IV, letnikov s 7:1 (4:0) in tako osvojili naslov prvaka celjskega učiteljskega.

CELJSKI TEDNIK — IZDAJA OKRAJNI ODBOR SZDL V CELJU — UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: CELJE, TITOV TRG 3 — POSTNI PREDAL 16 — TEL. UREDNIŠTVA 34-23, UPRAVE IN OGLASNEGA ODDELKA 25-23 — TEKOČI RAČUN 620-305-T-1-206 PRI MESTNI HRANILNICI V CELJU — IZHAJA VSAK PETEK — LETNA NAROČNINA 500 DIN, POLLETNA 250 DIN, CETRILETNA 125 DIN — ROKOPISOV NE VRACAMO — TISKA CELJSKA TISKARNA V CELJU

AFIRMACIJA MLADINSKE ATLETIKE V TUZLI

Večje število celjskih atletov in atletinj je zadnji teden nastopilo v reprezentanci Slovenije proti ostalim mladinskim republikanskim reprezentancam v tako imenovanem Cupu republik, ki je bilo v bosanskem mestu Tuzli. Mlada reprezentanca Slovenije je pripravljeno premagala vse ostale republike. K tej zmagi so v veliki meri pomagali tudi mladinci in mladinke iz Celja — Kač, Sketa, Koklić, Pilič, Bervar, Suppanz Karel, Silan, Rečnik, Gašparut.

DVA PORAZA NA DOMAČIH TLEH

Tudi doma se celjski košarkarji niso mogli uspešno postaviti v bran gostom Odreda iz Ljubljane. Celjanke so zdržale le počas tekme, saj so bile z 22:22 enakovredne gostom iz Ljubljane. V nadaljevanju pa je zmanjkalo kondicije in so Odredovke pobrale zmago s 41:29. Domačini so dali močan odpor tudi igralcem Odreda, žal pa se je srečanje pričelo nepozno in je bilo zaradi mraka 17 minut pred zaključkom prekinjeno. Rezultat 56:59 (50:59) za Odred. Tekma bo v skladu s pravili v celoti ponovljena!

V zadnjem času se po izvršenih občinskih prvenstvih v športnih igrah vršijo v Celju finalne tekme partizanskih društev za naslove okrajnih prvakov. — Po najhujših udeležih sočel pa ta sistem tekmovanja ni najbolj posrečen, saj se društva iz podeželja le težko odtrgajo od jesenskemu času, ko je doma še polno dela, sredi delavnih dni na pot v Celje.

Rokomet

V malem rokometu je naslov okrajnega prvaka osvojilo društvo Celje-Gaberje, ki je v finalu premagalo Celje-mesto z 18:10, Polule pa z 19:11. Celje-mesto si je s tesno zmago nad Polulami s 14:13 osvojilo drugo mesto.

V košarki so se srečali le igralci iz celjskih partizanskih društev. Le v odbojki je bilo več tekmecev. V tej igri pa so presenečili igralci iz podeželja, ki so Celjanom pobrali prva mesta. Pri članih so bili najboljši z Gomilkega, pri članicah pa iz Sentjurja.

Nedeljski športni spored

- Skalna klet ob 12.45 — Celje : Olimp (pionirji) ob 14.00 — Celje : Olimp (mladina) ob 16.00 — Celje: Rudar (Velenje)
- Store ob 14.45 — Kovinar : Kladivar (pionirji) ob 16.00 — Kovinar : Brežice
- Soštanj ob 12.45 — Partizan Soštanj : Rudar (Velenje) — pionirji ob 14.00 — Partizan Soštanj : Rudar (Velenje) — mladina ob 16.00 — Partizan Soštanj : Olimp
- Slov. Konjice ob 14.00 — Partizan Konjice : Kovinar (mladina) ob 16.00 — Partizan Konjice : Rudar (Hrastnik)
- Smartno ob Paki ob 16.00 — Partizan Smartno ob Paki : Kladivar (mladina)
- Laško ob 16.00 — Laško : Kladivar B
- Rogaška Slatina ob 14.45 — Edinstvo : Bratisvo (Rogatec) — pionirji ob 16.00 — Edinstvo : Bratisvo (Rogatec) — mladina
- Celje — stad'on Borisa Kidriča ob 9.00 — OKRAJNO PRVENSTVO PARTIZANA V ATLETIKI
- Store, dom Svobode, sobota, 20. t. m. ob 20.00 OKRAJNA TELOVADNA AKADEMIJA PARTIZANA

objave in oglasi • objave in oglasi

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU
vas vabi, da se vpišete v jezikovne tečaje in v tečaj za I. in II. letnik Tehniške srednje šole. Opozorjamo tudi na različne krajsje seminarje, s katerimi bomo začeli po 10. oktobra t. l. Vpisovanje v vse tečaje in seminarje bo v torek, 30. septembra in v petek, 3. oktobra dopoldne in popoldne v pisarni Svobode — bliski Zdravstveni dom (Gregorčičeva ulica, pritrilje desno).

PODJETJE »MLEKO« Celje obvešča potrošnike mleka, da si v naslednjih dneh, zaradi okvare hladilnih naprav nabavijo mleko v poslovalnicah za naslednji dan — že v popoldanskih urah. To obvestilo velja do nadaljnjega. V tem času bodo prodajalne odprte do 18. ure zvečer.

Podjetje »Mleko« Celje
NAJDENI PREDMETI

- Na Tajništvo za notranje zadeve Celje se nahajajo naslednji najdeni predmeti:
1. 1 moško dvokolo brez znamke in številke, zelene barve;
 2. 1 moško dvokolo tov. št. NM-7085, črne barve;
 3. 1 moško dvokolo tov. št. 12831-N, črne barve;
 4. 1 moško dvokolo tov. št. 029851 znamke »IDEAL«;
 5. 1 moško dvokolo tov. št. 019519 znamke »PULCH«;
 6. 1 moško dvokolo tov. št. 287524 znamke »OPEL«;
 7. 1 moško dvokolo tov. št. 557855 znamke »MOVE-WALTER«;
 8. 1 moško dvokolo brez znamke in številke, zelene barve;
 9. 1 moško dvokolo brez znamke in številke, modrozeleno barve, športno, italijanskega izvora;
 10. 1 ženska dvokolo tov. št. 541670, znamke »RADION«;
 11. 1 ogrodje moškega dvokolesa tov. št. 6088, znamke »EXTRA«, sive barve;
 12. 6 ključavnic s ključkami in 2 kg žebeljev;
 13. 1 kovček s staro moško obleko;
 14. 1 aktovka z orodjem;
 15. 1 etni z mehanikarskim orodjem;
 16. 1 omoč, v katerem se nahajajo žebli in drugi;
 17. 1 blok tek. računa z etujem;
 18. 1 moška ročna ura znamke »IFLUS«;
 19. 1 moška ročna ura znamke »PROVITA«;
 20. 1 vžigalnik »ROYAL«;
 21. 1 zapesnilica — double;
 22. 1 denarnica z manjšo vsoto denarja;
 23. 1 denarnica iz polivinila z manjšo vsoto denarja;
 24. nekaj gotovine;
 25. 1 otroški šal rdeče barve;
 26. 1 otroška rokavica rdeče barve;
 27. 1 volnena jopica rdeče barve;
 28. 1 ženska volnena jopica sivocrne barve;
 29. 1 otroška jopica zelene barve;
 30. 1 ženska volnena jopica sive barve;
 31. 1 ženska volnena jopica zelene barve;
 32. 1 par gumijastih škornjev;
 33. 1 par nizkih črnih čevljev;
 34. 1 par otroških gumijastih škornjev;
 35. 1 par otroških sandalov;
 36. 1 ženski dežnik črne barve;
 37. 1 ženski dežnik črne barve;
 38. 2 para ženskih belih nogavic;
 39. 2 kelih, srebrna;
 40. 1 ponjava (cerada);
 41. 2 pregrinjali za avtomobil iz polivinila.
- Lastnike navedenih predmetov pozivamo, da se v teku enega leta zglašijo pri navedenem tajništvu z dokazili o lastništvu ter predmete prevzamejo.
- V kolikor se v tem roku ne bodo zglašili, bodo predmeti izročeni v korist proračuna.
- Lastniki si lahko predmete ogledajo vsak četrtek od 10. do 11. ure v skladišču tuk. tajništva — Gregorčičeva ulica št. 3, vhod na dvorišni strani.

Iz pisarne TNZ Celje
ZAHVALA
Poštenemu tovarišu Vinku Fidlerju, trafikantu v Prešernovi ulici, se javno iskreno zahvaljujem, ker mi je otel foto aparat.
Vera Stermecki

radio 202m

- Nedelja, 21. septembra
12.00 Pogovor z državljani
12.10 Zabavna glasba, vmes objave
12.15 Zeleni ste — poslušajte!
- Ponedeljek, 22. septembra
17.00 Celjska kronika
17.10 Igra orkester D. Ellington
17.20 Športni tednik
17.30 Zeleni ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave
- Torek, 23. septembra
17.00 Celjska kronika
17.10 Spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi poje moški zbor »Bratov Ipavec« iz Sentjurja in basist Franc Leskovek
17.20 Zeleni ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave
- Sreda, 24. septembra
17.00 Celjska kronika
17.10 Igrajo celjski zabavni ansambli
17.20 Zeleni ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave
- Četrtek, 25. septembra
17.00 Celjska kronika
17.10 Za ljubitelje oper
17.20 Zeleni ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave
- Petek, 26. septembra
17.00 Celjska kronika
17.10 Igrajo godbe na pihala
17.20 Zeleni ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave
- Sobota, 27. septembra
17.00 Celjska kronika
17.10 Za vsakogar nekaj
17.20 Zeleni ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Komisija za delovna razmerja pri »POGREBNEM ZAVODU« CELJE razpisuje naslednja službena mesta:

1. RAČUNOVODJO ZAVODA (honorarnega)
2. MIZARSKEGA POMOČNIKA

Pogoji: 1. višja šolska izobrazba — samostojni knjigovodja
2. priučen ali izučen mizar
Nastop službe takoj. — Plača po dogovoru.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij
Tovarne emajlirane posode v Celju
razpisuje
več praznih delovnih mest za moško delovno silo

Pogoji: 1. polkvalificiran ali nekvalificiran delavec
2. da je dopolnil 18. leto starosti
3. stanujoč v Celju ali bližnji okolici.

Rok za prijavo najkasneje do 1. oktobra 1958.

POZIV

K VLOŽITVI PRIJAV O PRIDELANIH KOLIČINAH VINA LETINE 1958 IN PRIJAV O KUHANJU ŽGANJA

1. Na podlagi Navodila o pobiranju in kontroli prometnega davka od špirta in alkoholnih pijač Ur. list FLRJ št. 21/54 in 4/55 pozivamo vse lastnike in posestnike vinogradov, da takoj prijavijo Občinskemu ljudskemu odboru pisмено ali ustmeno količine pridelanega vina.

Količine proizvedenega vina morajo prav tako prijaviti osebe, ki nimajo lastnega vinograda in so vino proizvedle iz nabavljenih surovin.

Prijave o pridelanih količinah vina morajo biti vložene najkasneje do 10. novembra 1958. Prijave se vlagajo na Občinskem ljudskem odboru Celje, soba št. 81 ali na pristojnih krajevnih uradih: Store, Škofja vas in Smartno.

Vsi lastniki ali posestniki vinogradov naj v prijavih navedejo točno število vseh vrst trsov in površino vinograda.

2. Vsakdo, ki ima namen kuhati žganje iz lastnega pridelka ali nabavljenih surovin (slive, grozdje itd.) si mora priskrbeti za to potrebno pismeno dovoljenje Občinskega ljudskega odbora, oddelka za finance. Prijave za žganje morajo biti vložene najkasneje 24 ur pred pričetkom kuhanja. Potrdila o prijavi žganje kuhne se izdajajo v sobi št. 81 Občinskega ljudskega odbora Celje.

Vsako prodajo ali odtujitev žganja na kateri koli podlagi mora proizvajalec prijaviti pristojnemu Občinskemu ljudskemu odboru, ki mu za prenos ali prevoz žganja ali vina izda v smislu točke 24-29 tar. št. 96 dela A tarife, spremnico ali pot-dilo.

Opozorjamo, da bo zoper vse davčne zavezance, pri katerih bo ugotovljeno, da niso prijavili celotne količine vina ali nimajo potrebne dovoljenja za žganje kuhne, odnosno si niso oskrbeli spremnice za prenos ali prevoz, uveden postopek zaradi finančnega prekrška ali postopek za ugotovitev utaje davka.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CELJE
Oddelek za finance

CENJENIM ODJEMALCEM S P O R O Č A M O, DA PRODAJAMO AVTOMOBILE, MOTORNA KOLESNA IN KOLESNA NA POTROŠNIŠKE KREDITE. — KREDIT SI LAHKO NABAVIJO DIREKTNO PRI PODJETJU VSI REDNO ZAPOSLENI DELAVCI IN USLUŽBENCI, INVALIDI, UPOKOJENCI IN IMETNIKI OBRTNIH DELAVNIC.

SE PRIPOROČA
TRGOVSKO PODJETJE
»AVTOMOTOR«
Celje, Levstikova ulica 12

OPOZORILO!
Občinski odbor Rdečega križa Celje obvešča, da prodaja ameriška oblačila le podjetje z odpadki »Surovina«, Celje, ne pa podjetje »Odpad« kot je bilo v prejšnji številki pomotoma javljeno.
Občinski odbor RK nima s prodajo teh oblačil nobene zveze.

RAZPIS
Razpisna komisija pri okrajnem sodišču v Smarju pri Jelšah razpisuje eno mesto strojejskega inženirja. Pogoji: dovršena nižja gimnazija ali nje enaka šola ter obvladanje strojejskega. Kandidati, ki se bodo prijavili, pa doslej nimajo strojejskega izpita, bodo morali opraviti za sprejem v službo preizkusni izpit. Plača po zakonu o javnih uslužbencih. Prošnje kolkovane s 30 din, kratkim življenjepisom ter spričevalom o strokovni izobrazbi je treba vložiti najkasneje do 5. oktobra 1958 pri Okrajnem sodišču v Smarju pri Jelšah. Smarje pri Jelšah, 17. 9. 1958. Opr. št. Su 134-V 58-5

Razpisna komisija NASO PROIZVODNJO nameravamo preusmeriti na nov masovni predmet in gremo v kooperacijo, prevzamemo tudi sredstva (stroje, barake, material). Za sprejemljiv predlog (tudi patent, licenco in dr.) damo odškodnino ali visoko nagrado. Ponudbe podjetej in posameznikom poslati na Industrijsko podjetje Kambrus, Rogatec, Slovenija.

ISCEM gospodinjstvo pomočnico za takoj. Javite se v upravi lista. SNAŽILKO za polni delovni čas sprejme trgovsko podjetje »Petrol«, Celje. SPREJMEM postrežnico. Vprašati: Dvorjak, Store 65. SPREJMEM takoj mlajšo upokojenko za 7 ur dnevno k družini brez otrok. Naslov v upravi lista. PRODAM avto NSU-Fiat 1100. Naslov v upravi lista. PRODAM dobro ohranjeno kuhinjsko kredenco. Raškovice, Celje. Dečkova cesta 46. PRODAM ugodno radioaparati znamke »Körting« Nobelis 40. Naslov v upravi lista. PRODAM manjše posestvo ali samo takoj vseljivo stanovanjsko poslopje v bližini postaje Ponikva pri Grobelnem. Čugnas Jože, Ponikva. PRODAM rabljene vinske sode in kozarce za vlaganje raznih velikosti. Restavracija »Posta«, Celje. PRODAM piemensko telico 14 mesecev staro »Mariahofer«, pasne in dvovprežni voz. Poizredbe, Celje, Zagrad 108. PRODAM nujno zaradi bolezni (za gotovino) posestvo z vsem pridelkom, sadjem in velikim gozdom vse na sončni legi eno in pol ure iz Laškega. Prevzem posvetja takoj! Cena 700.000 din. Zagorčič Neža, Reka 17, Laško. PRODAM vseljivo hišo s 34 arov zemlje. Začet 22. Ljubčana pri Celju. PRODAM ugodno lep vinograd 55 arov v najboljšem stanju z zidanimi, kletjo in prešo v neposredni bližini Smarja pri Jelšah. Informacije v trgovini Tebarska 83, Celje. PRODAM ugodno 5-cestni radio, razno pohištvo in obleke. Jelen, Celje. Cesta na grad 59. PRODAM posestvo, njive, travnik, sadonosnik, gozd, skapaj 7 ha. Hiša vseljiva, gospodarsko poslopje z inventarjem. Jager Ana, Rifač, Sentjur pri Celju. PRODAM ugodno vseljivo sobo delno opremljeno ali prazno s posebnim vzhodom. Naslov v upravi lista. KUFIM trosobno komfortno stanovanje ali enodružinsko vilo blizu centra. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Prisajna loga«. OJDAM sobo v mestu proti odkupu pohištva. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Prilika«. ZAMENJAM dvosobno komfortno stanovanje z vrtom v Zalcu, za enosobno ali garsoniero v Celju. Naslov v upravi lista. MLAD MIREN INTELEKTUALEC išče prazno sobo ali zamenja za enako na Dečkovi cesti. Ponudbe na upravo lista. OPREMLJENO sobo oddam najboljšemu ponudniku. Ponudbe na upravo lista pod »Center«.

ZAMENJAM jabolka ali grozdlje za betonsko lezo ali traverte. Naslov v upravi lista. NAJDENA je bila volnena otroška jopica. Lastnik naj jo dvigne pri Mulej, Celje, Ložnica 41. PROMIS najdeltja ženske rdeče jopice, izgubljene od Ljubljanske ceste po Dečkovi do Tovarne emajlirane posode, da jo odda proti nagradi pri Zgur, Celje, Ljubljanska c. 36. KDOR MI POSODI 200.000 din dobi opremljeno sobo ali garažo. Naslov v upravi lista.

PREKLIC
Podpisani Rudolf Legvart iz Novak obžalujem svoje izjave, ki sem jih dal o naslednjih članih lovske družine: Viktorju Štokojniku, Jožetu Pekošaku, Valentinu Borovniku, Francu Križniku in Ericu Čuku. Svoje izjave za Branota Tanjska in Ivana Jezernika pa preključem kot neresnične. Zahvaljujem se jima, da sta odstopila od tožbe.
Rudolf Legvart, Novake 18, Strmec

gledališče • gledališče

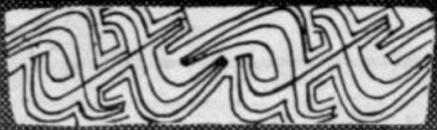
SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE
Sobota, 20. septembra 1958 ob 20. uri — Roman Brandstetter: Mokri Irvni po znižanih cenah. Opozorjamo občinstvo na to zelo uspešno dramo, ki je žela povsod velik uspeh.

kino • kino • kino • kino

KINO UNION
Od 20.—25. 9. 1958. »Vasja Zelezovnar, ruski barvni film
Od 24.—27. 9. »Lissi«, nemški film

KINO METROPOL
Od 18.—21. 9. »Noč v Benetkah«, avstrijski barvni film
Od 22.—25. 9. »Branim svojo ljubezen«, italijanski film

LETNI KINO
Od 16.—18. 9. »Štirje brez postelje«, francoski film

Hladna ribiška vojna v hladnih severnih vodah

Na dopust - živ spomin

Stirinajst let so islandski ribiči imeli mir. Odkar so se odcepili od Danske in ustanovili pravcato ribiško republiko, je ta ribolov Islandcev nenehno napredoval. Otok, ki šteje nekaj nad 130.000 prebivalcev, nima nobenih pogojev za poljedelstvo, toliko več pa za ribištvo in zaradi bogatih ležišč boksita tudi za razvoj industrije aluminija. Islandcev, ki jih je komaj toliko kot prebivalcev manjše londonske četrti, zaenkrat ni nihče resno jemal. Celó v Združenih narodih nimajo stalnega zastopstva, ker si takšnih izdatkov ne morejo privoščiti. Z ribami, ribjim oljem in ribjo moko, z nekaj živine in drobnice so Islandci trgovali z vsemi, ki so želeli njihovo blago.

Zaplet pa je nastal zaradi teritorialnih vod okoli otoka. Islandci imajo moderne ribiške ladje in želijo razširiti razsežnost svojih teritorialnih voda. No

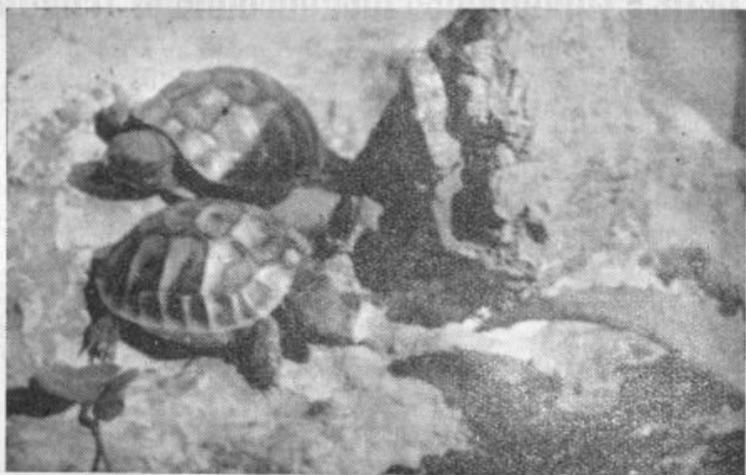
tega bi jim bržčas zapadne sile, predvsem Anglija, ne oporekale če bi ne bilo tega presnetega ča.

Kaj je pravzaprav v ozadju? Mar res samo nekaj milj širok pas morja? Samo ribe, ki so ali pa tudi niso v teh vodah? Ne. Pravo ozadje je islandska politika. Tam je namreč Komunistična partija legalna stranka in ima svoje ljudi celo v vladi. Posledica tega stanja so trgovske zveze tudi z Sovjetsko zvezo. Okoli 30% izvoza gre v Rusijo. Sovjetska zveza je dala Islandcem okoli 3 milijone dolarjev kredita za nakup modernih ribiških ladij v Vzhodni Nemčiji. To je menda prikriti vzrok zdrahe. Islandija, ki ni v nobenem paktu in trguje s samostojno (čeprav v odstotnem obsegu nasproti Angliji) z Sovjetsko zvezo. Anglija se čuti »ogroženo«. Ogroženo od otoka, ki je oddaljen od njene najsevernejše obale za polnih 500

milj, ogroženo od Islandcev, ki jih s starčki in otroci vred ni za celo posadko policije v Londonu.

Medtem ko islandski ribiči lovijo haringe in tune pod zaščito vojnih čolnov, ko se je okoli otoka zbrala pravcata flota angleških ladij z naperjenimi topovi, v sejni dvorani OZN govorijo govorniki o miru, sodelovanju. Vsak med njimi je večji mirovni golob, vsak pa, ki ni take barve, pa če je majhen kot vrabče, ali močan kot kragulj, je nevarna krvava zver.

Pa recimo če pota koeksistince niso težavna? c. k.

Roligon

CUDEŽNO VOZILO

Tudi v močvirnatih predelih so bogastva — toda kako priti do njih in kako naj jih spravi človek do trdnih prometnih sredstev? Izdelajmo vozilo, ki bo sposobno premagati tudi najtežji teren! Tako so rekli konstruktorji in tako so tudi storili. Izdelali so čudno vozilo, ki s ptičje perspektive izgleda kot vsak drug avto, iz žabje perspektive pa je na moč podobno cestnemu valjarju. Ti valjarji pa niso vlti iz železa, temveč so gumijasti in napolnjeni z zrakom kot vsako avtomobilsko kolo. Vozilo je pokretno povsod. Zabrede vam v močvirje, vozi po vodi, po težko prevoznem skalnatem terenu in kot vidimo na sliki, tudi čez podrtja debela v gozdovih. Nosilnost tega vozila odgovarja težkim kamionom, saj znaša 7 ton.

Črnobelih »grobarjev« — pingvinov je seveda na Islandiji neprimerno več kot ljudi — so mar tudi ti nevarni angleškemu imperiju?

FOTOGRAFSKA KAMERA ZA SLIKANJE NOTRANJOSTI ŽELODCA

Norman Gosselin v medicinskem centru Cambridgea je izdelal miniaturno fotografsko kamero, ki je dolga vsega dva centimetra. To kamero pritrdijo na vrh gastroskopa in jo spustijo v bolnikov želodec. Tu notri s posebno žarnico, ki je vgrajena v aparat in lahko da svetlobo srednjega fleša, razsvetljuje notranjost želodca, aparat pa lahko posname 8 posnetkov v črno beli ali pa barvni tehniki.

Spomini na dopuste so različni. Nekateri prinesejo s seboj rože, drugi si naberejo zbirko morskih školjk, zvezdic, morskih konjčkov. Vsem je enoten spomin na dopust prazen žep. Ti dve mali želvici pa sta živ in dolgo trajen spomin na dni, ki jih je njihov lastnik preživel na jugu Jadranske obale. Ob pogledu na njih je gospodarju toplo, no malim »oklopnicam«, vajenim vročega južnega sonca, pa hladna Slovenija najbrž ni tako všeč...

bodice · bodice · bodice

PESEM BOLH

Bolhe smo, ki v kinu smo doma. Tu uživamo prelepo srečo, ki se v filmih tudi nam smehta, in še večjo delamo tu gnečo.

Rade tudi željne smo krvi, ki najbolj hano nam predstavlja, in zato se lotimo ljudi, ki se mnogo nam jih tu nastavlja.

Pri ljudeh nam vedno je topló, ko na sedežih mehko sedijo. Večkrat se pri tem popraska kdo, ko ga skrita mesta zasrbijo.

Ko potem odnese nas domov, pa jezi seveda se na kino, privedi nam hajko ali lov, išče nas za sleherno kocino.

Toda zvite smo! Ne ujame nas! Kmalu v kinu z njim spet pohitimo, izkoristimo skrivaj ta čas, da nazaj se v sedež preselimo.

Bolhe smo, ki v kinu smo doma. Tam počutimo se najbolj fino. Dokler se življenje nam smehta, bomo še navdušene za kino.

KAJ PRAVIJO KOKOŠI O PONAREJENIH VINIH?

Dr. Breider v Würzburgu ima kokoši, ki se izognejo vodi in pijejo vino. Zdravnik namreč proučuje vpliv alkohola na živali. Kokoši zdaj sploh ne marajo piti vode in se poslužujejo črne vina. V štirih mesecih je 16 njegovih kokoši popilo že tristo litrov črne vina. In kaj je zdravnik ugotovil pri teh poizkusih?

Tiste živali, ki so dobivale plemenito vino, so ostale zdrave. One pa, ki so pile ponarejena vina in vina iz samoderjnih trst, so kmalu postale bolne in so poginile, ker so jim taka vina pokvarila jetra. Zdravnik pravi, da so enaki učinki tudi pri ljudeh.

2 PIRATI v tiskmanskem morju

CHARLES ANSON

Kapitan Rogers je bil pravkar na tem, da bi izčrpno popisal tropske noči na otoku Bougainville, ko se je med vrati pojavil prvi častnik s sporočilom o tuji ladji.

»Captain, vse kaže, da se potaplja. Izstreljuje rakete. Nemara črpalke niso v redu.«

Rogers je krepko zaklel.

»Prav zdaj, ko sem na najlepša mesto, me mora motiti ta trikrat prekleti kokla!«

Skupaj so odšli na krov.

»Glorija« je zmanjšala hitrost in se počasi približala potapljači se ladji.

Vtem se je docela stemnilo. Na »Gloriji« so prižgali veliki žaromet in osvetlili tujo ladjo, ki je plavala brez luči. Brčkone je bila električna komora poplavljená. Na krovu je postajalo le nekaj mož in se prepiralo.

»Nikogar ne pustim z ladje!« je vpil neki glas, očitno kapitanov. »Obdržali se bomo! Do jutra bo velika črpalka popravljena. Desni bok bo vzdržal. Nobeden, pravim!«

Zatem je pričelo kakega pol tucata glasov godrnjati in zmerjati.

»To je upor!« je spet zarjovel kapitanov glas.

»Cujte,« je rekel Rogers Charlesu. »Kolega tamle me sploh noče opaziti. Svojo kokla bi rad popravil brez tuja pomoč. Well, nagrada za rešitev ni od muh. Privezal ga bom na vrvi; do Melbourne ne trpelo samo pol dne več.«

»Kakšne vrste ladja je neki to?« je dejal Charles, ki se ni mogel načuditi okornim oblikam potapljačotega se plovila.

»Hej, kolega!« je zavpil Rogers čez krov. »Kdo pa ste?«

Tam je prepil za hip potihnil

»Mi smo Sea Queen iz Londona! Kapitan Jewel!«

Bok »Glorije« je zadel ob ograjo nižje »Sea Queen«.

»Da mi nihče ne zapusti krova!« je rjovel kapitan Jewel. »Če kdo tvega, bo imel opravlka s pomorskim sodiščem!«

»Halo, kapitan Jewel! Govori Rogers, star južnomorski strokovnjak! Pomeniva se čisto mirno, če imate kaj možnost, da se izkopljete z lastna moč. Od česa imate vodo v trebuh?«

»Eksplodiraj! — Kapetan Rogers! protestiram, da bi vzeli enega samega moža z moje ladje na krov!«

»To je umor!« je zaklical nekdo na »Sea Queen«. Potem so temne postave mahoma oživele. Urno, ko opice so splezale preko svoje ograje na krov »Glorije«.

»Mirno kri!« je svetoval kapetan Rogers. »Ogledal si bom okvara, pa bomo videli, kaj se bo dal...«

V tem hipu sta se na »Sea Queen« prižgala dva žarometá in obšla palubo »Glorije« z ostro svetlobo. Rogers, Charles in mornarji so zamežali.

»Roke v vis!« je zavpilo kak tucet glasov.

Kapitan Rogers je preklel svojo lahkovernost in prvi dvignil kosmate tace. Vzgladu je sledilo še moštvo. Nihče ni hotel umreti.

Charles je hotel seči po pištolo, a ga je nekdo udaril po glavi, da je izgubil zavest in se zvrnil po tleh.

Nihče izmed moštva »Glorije« ni več dvomil: napadli so jih pirati in to sredi dvajsetega stoletja.

»Obrnite temu možaku žepa in poiščite ključ ob blagajni!« je dejal skrivnostni kapitan Jewel in pokazal na Charlesa.

»Tukaj je!« je dejal čez čas eden izmed napadalcev.

Kapitan Jewel je moral podrobno poznati »Glorijo«. Vzel je

ključ ob blagajni, izginil v podpalubje in se že čez malo časa vrnil s kovčkom, kjer so bili biseri. Preden se je s pajdaši vrnil na svojo ladjo, je še dejal: »Na mojem mostu stoji strojnica. Če se ganete, se bo sprožilo in potlej ne dam za vaše glave niti počenega groša. Gremo, fantje!«

Nekaj hipov zatem, ko so se pirati vrnili na »Sea Queen«, so pričele na skrivnostni ladji delovati črpalke. V petih minutah se je ladja vzravnala, se dvignila v običajno lego in odplula.

Kapitan Rogers je spustil otrple roke in zarjovel: »Vsi na svoja mesta! S polna para naprej!«

On sam nemara že deset let ni plezal na most s tolikšno naglico.

»To mi bodo drago plačali. Rezali jo bom za njimi, pa če popokajo vsi kotli! S polno paro naprej!« je zarjovel v cev.

Stene »Glorije« so se stresle od pospešenega delovanja strojev. Na pramcu je zasvetil žaromet in močan snop svetlobe je tipal po vodni gladini. Toda čudno! O piratski ladji ni bilo sledu.

»Sto gromskih strelov!« je tulil Rogers. »Pa menda niso odfrčala v zrak!«

Ves trud je bil zaman. Naj se je Mr. Rogers še tako čudil, ladje ni bilo nikjer več.

Charles je čez čas prišel z opotekavo hojo na most. Iztrgal je kapitanu Rogersu steklenico z viskijem iz roke in jo v dolgem loku zagnal v morje.

»Vrag vzemi vas in ta vaš prekleti petrolej!«

»Moram si pokrepčati!« je zarjul Rogers, obraz je igral v mavričnih barvah. »Mar mislite, da je bil to za meni malenkost!«

Charles, še vedno omotičen, je iskal po žepih.

»Biseri so šli k hudiču, kaj?«

»Da. Vrag jih vzemi!« je stokal Rogers. »Da bi jih nikoli ne imel na krov!«

Charles se je naslonil na steno kajute.

»Vražje dobro so nas presenetili. Tisti prepil so si ti psi pretkano izmislili. — Kaj zdaj?«

Rogers se je praskal po bradi.

»Saj so bili zavarovani ti biseri, ali ne?«

Charles je odkimal.

»Zavarovalnica je zahtevala natančno navedbo vrednosti bisero in pravico do pregleda ob vsakem času. Wright pa ne mara, da bi mu kdo gledal v karte. — Ko bi mogli vsaj brzojaviti!«

Rogers je precej zopet zarobantil.

»Česa vse gospodu nisem že rekel! Brzojav ima danes sleherni lupina. In kaj on pravi mene? Do Melbourne in nazaj ta cokla ne rabi brzojav! Ecco! pa imaš prekleta skopost! Zdaj se vidi, ali ga rabi ali ne! Kaj naj le storim? Do Melbourne ali nazaj?«

Charles je vzdihnil.

»Raje nazaj, captain! Nazaj imamo dobrih osem ur. Do Melbourne pa jih je gotovo še osemtrideset.«

Rogers je dal povelja in »Glorija« je s polno paro odplula nazaj proti Flyntovim otokom.

»Saj nam ne uidejo.« je rekel Rogers Charles, ko sta zopet sedela v obednici. »Saj lahko naprosimo vojaštvo za nekaj letala. Tole Jewel je bila pravcat govedo. Jutri ga bodo že imeli v kremplji.«

»Ne verjamem, da bo kar tako! Ti ljudje niso od muh!« Rogersu to ni hotelo v glavo.

»Sea Queen...«

»Nehajte mi že s Sea Queen in Jewelom!« Charlesa se je lotevala živčnost. »Niti ni ta ladja Sea Queen, niti ni njen kapitan Jewel. — Kakšne vrste, se vam zdi, da je ladja bila?«

Rogers se je prijel za nos in preudarjal.

»Vrag si ga vedi, bila je kaj čudne sorta. Po pravici vas moram povedat, da taka škatla še svoj živ dan nisem videl. Velika ta reč nikakor ni bil.«

»Velika ni bila, ne, nikakor ne! To sem sam videl,« se je rogal Charles. »Nekaj se nam mora vendar sanjati, kakšno vedro nas je oropalo!«

Rogers se je praskal po nosu.

»Vsekakor je imela izredna sposobnost, ta cokla. Lahko se je po mila volja nagibala na ta ali ona stran. Saj ste videli...«

Charles je udaril z nogo ob tla: »Nisem mornar in nihče ne more zahtevati od mene, da bi vedel, kaj je bila tista ladja! Toda vi, captain! Bill ste seveda do roba polni in ste videli mesto ene dve ladji. Ukažite, naj se moštvo zbere in pove svoje mnenje!«

Toda pokazalo se je, da niti prvi častnik niti moštvo niso imeli nikakršnega oprijemljivega pojma o vrsti skrivnostne ladje.